

Govor predsednika DS ZPSŽ dipl. polit. Tomaža Ertla
 na zborovanju samoupravljalcev

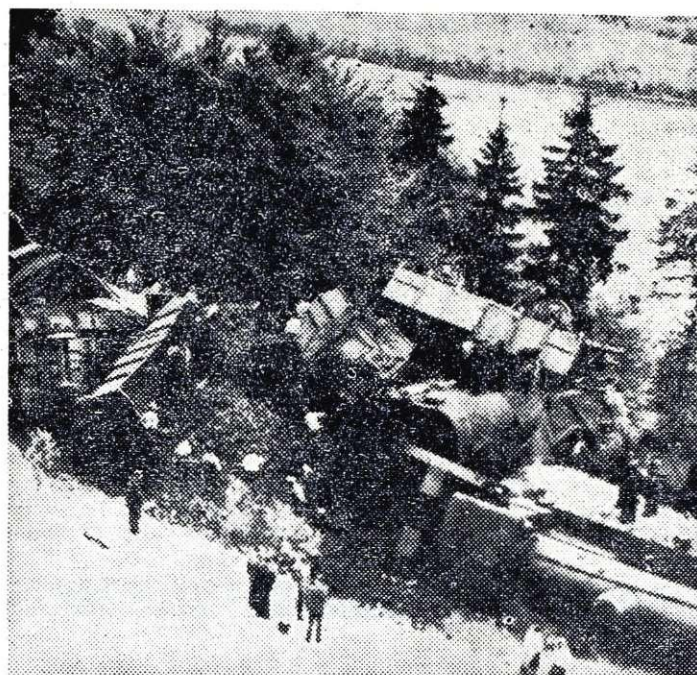
Zborovanje ob dnevu samoupravljalcev

V veliki dvorani slovenske skupščine je bil v torek, 27. junija, ob dnevu samoupravljalcev zbor več kot 300 predsednikov delavskih svetov večjih delovnih organizacij Slovenije ob udeležbi republiških predstavnikov političnega in javnega življenja. Po pozdravnem govoru predsednika sveta Zveze sindikatov Slovenije Toneta Kropuška, je o nekaterih sedanjih nalogah in možnostih, ki se odpirajo razvoju samoupravnega socializma pri nas, govoril predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher. V nadaljevanju pa so o izkušnjah iz samoupravnih prakse spregovorili še štirje predstavniki delavskih svetov, med njimi tudi predsednik delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarne dipl. politol. TOMAŽ ERTL. Njegov govor v nadaljevanju v celoti objavljamo.

V sedanjem trenutku je pozornost železarjev usmerjena v dvoje navidez nasprotujočih procesov, v resnici pa enovit proces kvalitativno novih družbenih in ekonomskih odnosov, ki jih opredeljujejo ustavna dopolnila. Z uveljavljanjem pravice in dolžnosti čim bolj neposrednega odločanja proizvajalcev o rezultatih svojega dela in celotnega dohodka ter združevanja na načelih XXII. ustavnega amandmaja proizvodnih, delovnih, poslovnih, umskih in finančnih potencialov, bomo ustvarili potrebno osnovo za bolj smotrno in produktivno delo. To bomo dosegli le, če bosta oba procesa potekala istočasno in v skladu z interesi delovnih ljudi. Brez jasno opredeljenih dolgoročnih ciljev in na njih temelječega samoupravnega sporazumevanja, ne more biti trajnega in učinkovitega ekonomskega in družbenega napredka. Težnja k trajni socialni varnosti in iz nje izvirajoča solidarnost delovnih ljudi so in morajo ostati temelj nadaljnjih ekonomskih in družbenih procesov, zato tudi temelj obsežnih prizadevanj železarjev, da bi dosegli višjo stopnjo povezanosti med seboj in širšem gospodarskem prostoru.

Pred tremi leti smo se slovenski železarji združili v združeno podjetje. Kljub temu, da je s statutom združenega podjetja določeno, da je notranje urejanje samoupravnih odnosov stvar kolektivov posameznih železarn, so se z izmenjavo izkušenj izoblikovale zelo enotne oblike samoupravljanja kot rezultat potreb in interesa posameznih kolektivov. Združenje za nas ni pomenilo odtujenja že uveljavljenih samoupravnih pravic, ampak je prav v obdobju po integraciji pričel intenziven proces uveljavljanja neposrednega sodelovanja kolektivov v upravljanju posameznih železarn, ki je bilo razširjeno tudi na upravljanje zadev skupnega interesa slovenskih železarjev. Prav ta prizadevanja in doseženi rezultati so pomagali pri premagovanju težke ekonomske situacije železarstva v bližnji preteklosti.

(Nadalj. na 2. strani)

Vsem nekdanjim borcev NOV in aktivistom
 čestitajo ob dnevu borca — 4. juliju

- UPRAVA ŽELEZARNE
- SAMOUPRAVNI ORGANI
- DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN
- UREDNIŠTVO

Temeljne organizacije združenega dela - da ali ne?

Program, stališča, želje mladih pri
 uresničevanju ustavnih dopolnil

Ker gre pri uresničevanju ustavnih dopolnil predvsem za politične, ekonomske in sociološke cilje v razvoju samoupravljanja v delovnih organizacijah in v družbi nasploh, je potreba ob politični akciji enotnost vseh subjektov na vseh ravneh. ZMS se mora zaradi svojega položaja v družbi v prvi vrsti aktivno vključiti v tolmačenje ustavnih dopolnil in v priprave za njihovo realizacijo. To je potrebno storiti že v samem začetku, ko nastajajo prvi osnutki organizacijskih in samoupravnih sprememb. ZMS

se mora v začetni fazi opredeliti in zavzemati za osnovne cilje ustavnih sprememb, ter pri tem delovati tako, da se ustvarijo pogoji, odnosi in takšni mehanizmi v katerih bo delavec prevzel skrb in odgovornost za sredstva, ustvarjeni dohodek in njegovo delitev.

Mladina odločno nastopa proti posameznikom ali skupinam, ki se zavestno upirajo uresničevanju ustavnih dopolnil in so kot taki v bistvu nosilci teženj za odtujevanje dohodka TOZD. Enako

(Nadalj. na 5. str.)

O temeljnih organizacijah združenega dela

Predsednik koordinacijskega odbora sindikata pri ZPSŽ tov. Kobentar je za danes sklical sejo odbora, na kateri naj bi razpravljali o ustanavljanju TOZD. Odbor tudi meni, da vse prepočasi uveljavljamo ustavna dopolnila, hkrati pa naj bi ugotovili, kako daleč smo že z ustanavljanjem TOZD. Na današnjo sejo so poleg članov koordinacijskega odbora vabljeni tudi generalni direktor ZPSŽ Gregor Klančnik, glavni direktorji vseh treh tovarn in predsednik DS ZPSŽ dipl. politol. Tomaž Ertl.

ZVEZA MLADINE SLOVENIJE
 REPUBLIŠKA KONFERENCA

Uredništvo

Za uspešno delo
 z mladimi novinarji
 vam Zveza mladine Slovenije
 daje

priznanje

Novinar M

LJUBLJANA, JUNIJ 1972

Uredništvo Železarja je poleg štirih uredništev pokrajinskih časnikov, ob zaključku mladinske akcije NOVINAR M, prejelo od republiške konference ZMS posebno priznanje za uspešno delo z mladimi novinarji.

Komunisti o sedanjem položaju Železarne in njenem razvoju

V sredo 28. junija, sta se po končani dopoldanski dnini sestala dva aktiva komunistov Železarne — na Javorniku za javorniške obrate in obrate z valjarne Bela, na Jesenicah pa za jeseniške obrate. Na aktivih sta glavni direktor mag. dipl. inž. Peter Kunc in njegov pomočnik dipl. inž. Ivo Arzenšek s sodelavci iz uprave podjetja, tolmačila sedanjí položaj Železarne in vanove ter načrte za njen nadaljnji razvoj in odgovarjala na številna vprašanja.

Na obeh aktivih so komunisti načelno soglašali z zasnovami in načrti nadaljnega razvoja. Sestanka aktivov sodita v okvir vsebinskih predpriprav za redno sejo tovarniške konference ZKS, ki bo v začetku julija.

Zborovanje ob dnevu samoupravljalcev

(Nadalj. s 1. str.)

Delavski svet ZP nima pravice brez soglasja kolektivov železarn odločati o pomembnejših vprašanjih. Nekateri menijo, da je to slabo, da to ovira hitrejši proces bolj poglobljene integracije. V resnici so samo taki samoupravni odnosi po ustavnih amandmajih mogoči. Temeljne organizacije združenega dela lahko v posameznih konkretnih primerih prenašajo svoje pravice na predstavniške organe samoupravljanja v skladu s potrebami in hotenji združenih proizvajalcev. Teh potreb bo toliko več, kolikor bolj bo medsebojna delitev dele temeljila ne samo na optimalnih proizvodnih programih posamezne železarne, ampak celotnega združenega podjetja. Kolikor bolj bo doseženo enotno načrtovanje razvoja, skupno raziskovalno delo, enotni nastop na tržišču, skupno oskrbovanje, za kar

bodo potrebna skupna obratna sredstva, toliko bolj bo delavski svet združenega podjetja lahko prevzemal upravljanje posameznih skupnih vprašanj. To sicer pomeni koncentracijo dela sredstev posameznih kolektivov in tudi začasnega odrekanja v korist dolgoročnih interesov, vendar ob že doseženem nivoju samoupravnih odnosov v združenem podjetju slovenskih železarn to prelivanje sredstev ne more potekati brez soglasja tistih, ki so jih ustvarili, brez jasno opredeljenih ciljev in koristi, ki morajo omogočiti kontrolo učinkovitosti takega združevanja. Sredstva, ki se prelivajo zaradi doseganja večjih ekonomskih efektov, ne morejo biti nepovračljivo odtujena in morajo prinašati ustrezne koristi, četudi dolgoročne tistim, ki so jih združili.

Proces notranjega povezovanja v železarstvu ni zaklju-

čen. Mnogo je še nepovezanih skupnih interesov, ki jim bo potrebno zgraditi temelje enotnega reševanja. Hkrati s prizadevanji za tesnejše horizontalno povezovanje med železarnami menimo, da je obojestransko nujno in smotno vertikalno povezovanje s kovinsko predelovalno industrijo, predvsem tisto, pri kateri ima jeklo velik delež v proizvodnih stroških. To je predvsem industrija spojin elementov, žičnih izdelkov, embalaže, železnih konstrukcij, orodij in izdelovalci investicijske opreme. Ker se železarne same zelo intenzivno usmerjajo v finalizacijo svojih polproizvodov, bi hitrejša vertikalno povezovanje lahko hitreje in racionalneje reševalo ta prizadevanja. Zato so že bili opravljeni številni razgovori v kovinsko predelovalni industriji. Čeprav so bili doseženi dolgoročni poslovni odnosi z nekaterimi podjetji v Sloveniji in drugih repub-

likah, je to povezovanje ostalo na nivoju pogodbenih odnosov. Medsebojna integracija poteka prepočasno. Grozi nevarnost, da pridnost in sposobnost ne bosta mogli nadomestiti prednosti, ki jih dajejo sodobni ekonomski tokovi. Motivi, da se s takim povezovanjem odlašajo zelo različni, vendar najpogostejše prevladuje bojazen, da bodo z integracijo ogrožene trenutne koristi posameznih kolektivov. Če bomo želeli na tem področju hitreje napredovati, moramo zahtevati in tudi doseči, da bodo neposredni proizvajalci obveščeni o možnostih in koristih hitrejšega medsebojnega povezovanja in da bodo imeli možnost izraziti svoja stališča do tega procesa. Kolektivi sami naj presodijo, koliko so z integracijo resnično ogrožene koristi celotnega kolektiva in ne morda samo posameznikov ali posameznih skupin. Izkušnje, ki jih ima-

mo železarji ob združevanju slovenskih železarn kažejo, da jasna opredelitev skupnih interesov in načina njihovega zadovoljevanja pomenijo zelo zavzeto in konstruktivno razmišljanje neposrednih proizvajalcev o možnostih skupnega razreševanja proizvodnih in družbenih potreb.

Železarji smo enako zainteresirani, da bi dosegli večjo medsebojno integracijo s trgovino, vendar dosežanji razgovori kažejo, da bi bilo tako povezovanje mogoče le, če se ustavna določila v tem pogledu bolj konkretizirajo ali na drug način pospešijo proces povezovanja trgovine in proizvodnje. Ker ni izgledov, da bi lahko na tem področju dosegli kakršenkoli napredek, smo pričeli razmišljati o lastni trgovski hiši.

Proces uveljavljanja ustavnih dopolnil v združenem podjetju slovenskih železarn pomeni prizadevanje za take samoupravne odnose, ki naj omogočajo neposrednim proizvajalcem spoznavanje ne samo lastnih, ampak tudi širših dolgoročnih interesov in odločanje kar najbolj neposredno o načinu vključevanja njihovih rezultatov dela v skupna prizadevanja in procese, ki zagotavljajo boljši jutri in trajno socialno varnost. Vase zaprta sama sebi zadostna temeljna organizacija združenega dela ne služi tem hotenjem. Zato je naš cilj taka temeljna organizacija združenega dela, ki zagotavlja kvalitetno nove ekonomske in družbene odnose in večjo učinkovitost proizvodnih in družbenih potencialov. Taki odnosi pa se lahko razvijajo le v temeljni organizaciji združenega dela, ki je materialno in družbeno odgovorno povezana z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela, ki jih povezujejo skupni interesi. To pomeni, da je naš cilj svobodno odločanje neposrednih proizvajalcev na osnovi lastnih spoznanj in interesov o trošju in usmerjanju rezultatov svojega dela. Temeljna organizacija združenega dela pa je ena od oblik na sedanji stopnji samoupravnega razvoja, ki naj to zagotovi.

Dosedanje izkušnje kažejo, da so na poti k takemu cilju in bodo tudi v bodoče številne ovire, ki jih bomo morali premagovati. Brez resnično demokratičnega vodenja bo osveščanje proizvajalcev zelo dolgotrajen proces. Demokratičnega vodenja pa ni brez spoznanja, da so tudi razviti samoupravni odnosi neobhodno potrebni za doseganje visoko produktivnega dela. Za take odnose ni potrebna samo volja, ampak tudi znanje, zaupanje v delovnega človeka ob istočasnem brezkompromisnem preprečevanju, da se uveljavljajo s skupnim interesom nasprotujoči posamezni in posebni interesi.

Ze v vsebini revolucionarnih bojev delavskega razreda med obema vojnama, ki je bila oplojena z marksističnim nazorom, to je z integriranostjo delavskega gibanja in znanosti, so bile vklesane ideje, ki so bile formalno-pravno uresničene 27. junija 1950. Te ideje so prežemale borbe v narodno-osvobodilni vojni in bile prisotne v vsem povojnem obdobju do njihove formalne uresničitve. Zakon o delavskem samoupravljanju, ki ga je na predlog tovariša Tita in ob pomembni asistenci pokojnega revolucionarja Borisa Kidriča sprejela zvezna skupščina, dne 27. junija 1950, ta dan praznujemo tudi kot dan samoupravljalcev, pa pomeni tudi novo etapo v razvoju socialistične revolucije. To je tudi začetek uresničevanja nove kvalitete družbenih odnosov, ki v temelju spreminjajo položaj delovnega človeka. Z uvedbo delavskega samoupravljanja je proizvajalec prevzel aktivno mesto v družbeni proizvodnji. S tem pa se je začel spreminjati tudi njegov odnos in zavest, da je zadovoljevanje svojih osebnih in družbenih koristi odvisna od povečanja produktivnosti njegovega dela in od povečanja produktivnosti celotnega kolektiva in končno od razvoja proizvodnih sil v vsej državi.

Ob dnevu samoupravljalcev

Nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov

Vsaka objektivna presoja in analiza 22-letnega razvoja samoupravljanja, nam lahko z doseženimi rezultati potrdi znanstveno utemeljenost tega revolucionarnega koraka. Lahko bi omenjali tudi nihanja, odstopanja, razne deformacije, pa tudi trenutne zastoje, ki so normalen spremljevalec takih revolucionarnih sprememb, ki jih je prvi na zemeljski obli v celoti uresničil prav naš delavski razred. Tak akt socialističnih sprememb pri nas pred 22 leti, pa pomeni tudi začetek boja za samoupravljanje kot najbolj »neposredne oblike boja za svobodo delovnega človeka, za svobodo njegovega dela in ustvarjanja, za njegov odločilen vpliv v družbi«.

Ze Marks je dejal, da je lahko osvoboditev dela oziroma delovnega človeka samo dejanje delavskega razreda, ki je ravno v zveznih in republiških ustavnih spremembah dobil najmočnejše orožje za uresničitev tega cilja. Najbolj se to orožje odraža v XXI. zveznem oziroma XXVII. republiškem ustavnem amandmaju: »Temelj socialističnih samoupravnih odnosov je družbenoekonomski položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji, ki mu zagotavlja, da s svojim delom s sredstvi reprodukcije v družbeni lastnini ter s tem, da neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije v pogojih in odnosih medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti, uresničuje svoj osebni materialni in moralni interes in pravico, da uživa uspehe svojega dela in pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka, da na tej podlagi čim popolneje zadovoljuje svoje osebne in družbene

potrebe in da razvija svoje delovne in druge ustvarjalne sposobnosti.

Za zagotovitev takšnega družbeno-ekonomskega položaja delovnega človeka je delavcem zajamčeno, kot njihova neodtujljiva pravica, da na podlagi svojega dela v temeljnih organizacijah združenega dela, v katerih se združujejo in v njih delajo, ter v vseh oblikah združevanja in poslovnega sodelovanja ter organizacij pridobivajo dohodek in upravljaajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije ter odločajo o dohodku, ki ga kot del skupnega družbenega dohodka ustvarijo v različnih oblikah združenega dela in združevanja sredstev.

Dohodek, ki ga ustvarijo v katerikoli obliki združenega dela in združevanja sredstev, pripada v celoti temeljnim organizacijam združenega dela.

Ob vsakoletnem delovnem praznovanju dneva samoupravljalcev, bi morala sleherna delovna skupnost narediti nekaj pregled nad tem, kaj smo v preteklih in preteklem letu dosegli in načrtati pot nadaljnjega razvoja samoupravljanja. Če bi poskušali to v grobih obrisih narediti za našo delovno skupnost — Železarno — potem lahko ugotovimo:

— da smo med prvimi delovnimi organizacijami v Jugoslaviji uresničili geslo TOVARNE DELAVCEM in uvedli delavsko samoupravljanje,

— da smo v nadaljnjem obdobju znova med prvimi v Sloveniji in morda v Jugoslaviji vgradili v svoj samoupravni sistem nove kvalitete, ki trenutno vsaj formalno zagotavljajo neposredno sodelovanje vseh zaposlenih v samoupravnem mehanizmu.

Ob vsem tem pa se seveda postavlja vprašanje: kako in kam v naslednjem obdobju usmeriti naša prizadevanja pri nadaljnjem razvoju neposrednega samoupravljanja, da bo lahko delavec v združenem delu uresničeval temelj svojega samoupravnega položaja — to je ustvarjal in delil rezultate svojega dela. Kako in kam usmeriti naše delo, da bomo dovolj kakovostno uresničevali zvezna in republiška ustavna dopolnila.

Tako kot že mnogokrat v preteklosti, bo potrebno tudi v tem trenutku preiti od nekih splošnih razprav in tipanj, k organiziranemu delu za uresničitev navedenih ciljev in nalog. In to ne zaradi formalnega uresničevanja črke ustavnih sprememb, temveč zaradi njihove vsebine, ki se lahko uresniči le v temeljnih organizacijah združenega dela. Potrebna bo posebna delovna grupa, ki bo na osnovi dosedanje ocene razvoja samoupravljanja, pripravila študijo oziroma program za uresničevanje ustavne koncepcije samoupravne organiziranosti združenega dela v celoti.

Pri tem se moramo zavedati, da uresničevanje delavčevega temeljnega samoupravnega položaja v združenem delu — ustvarjanje in delitev rezultatov svojega dela — pomeni v združenem delu tudi njegovo odgovornost za organizacijo in učinkovitost proizvodnega dela, za učinkovito gospodarjenje s proizvodnimi sredstvi in dohodkom. To pa je v sedanji fazi razvoja železarne, ko se borimo za prestrukturiranje proizvodnje za višjo kvaliteto, popolnejšo organizacijo, večjo tehnološko disciplino itd. itd., dragocen in odločilen dejavnik, da v vseh teh prizadevanjih uspemo. Nadaljnji razvoj samoupravljanja in uresničevanja ustavnih sprememb, pomeni torej imperativ nadaljnjega razvoja železarne in združenega podjetja Slovenske železarne.

Ob zaključku šolskega leta

Na strokovnih šolah železarskega izobraževalnega centra so končali s poukom in z zaključnimi izpiti. Na posameznih šolah so učenci dosegli naslednji uspeh: šola za metalurške delavce 80,8 %, poklicna šola 65 % in tehniška šola 62,4 %. Učenci vseh šol opravljajo sedaj proizvodno prakso v učnih delavnicah šole in v obratih železarne. Šolsko delo bo zaključeno 12. julija, ko bodo razdelili spričevala, nagrade in priznanja najboljšim učencem.

Šola za metalurške delavce je sedaj delala v okviru poklicne šole. V to šolo vpisujejo učence, ki imajo uspešno opravljenih najmanj šest razredov osnovne šole. Učenci se izobražujejo za različne metalurške poklice. Ustanovitve šole je narekovala po eni strani vse večja potreba po tovrstnem kadru v železarni, na drugi strani pa, da se omogoči učencem, ki niso končali osnovne šole, da si pridobijo ustrezno kvalifikacijo. Prve učence so v šolo za metalurške delavce vpisali v šolskem letu 1970/71. Letos pa je šola že dala prve absolvente, ker traja šolanje po zakonu o poklicnem izobraževanju največ 21 mesecev. Z odločbo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, da šola izpolnjuje vse pogoje za delo, je postala uradno priznana. Tako bodo učenci in absolventi dobili uradno veljavna spričevala. Z ustanovitvijo šole za metalurške delavce se odpira nova možnost za izobraževanje strokovnih kadrov, ki jih v železarni močno primanjkuje.

V letošnjem šolskem letu je bilo v šoli za metalurške delavce vpisanih 47 učencev. Pozitivno je bilo ocenjenih 38 učencev ali 80,8 %, devet učencev pa ima popravne izpite. Trenutno izobražujejo učence za hladne valjavce, žičarje in strojne kaluparje — livarje. Če bo letos vpis učencev večji, bodo začeli z izobraževanjem tudi drugih poklicev.

Na zaključnih izpitih, ki so potekali od 5. do 24. junija, so absolventi pokazali zelo dobro praktično in teoretično znanje. Zaključni izpit je vseboval izvedbo več faz tehnološkega procesa hladnega valjanja trakov in vlečenja žice. Praktično delo, ki so ga kandidati opravili v obratih HVZ, so morali še zagovarjati. Pri zagovoru so morali kandidati povedati, kako so pristopili k izdelavi naloge, kako je izdelava potekala in kakšen je bil rezultat njihovega dela. Člani izpitne komisije so postavljali kandidatom vprašanja v zvezi z izdelavo naloge, iz tehnologije valjanja trakov, vlečenja žice ter varstva pri delu. Komisija, ki je ocenjevala delo kandidatov je ugotovila, da razen enega vsi ostali kandidati obvladajo dovolj praktičnega in teoretičnega znanja za opravljanje poklica hladno valjavca ali žičarja.

Zaključni izpit je opravilo 15 hladno valjavcev in devet žičarjev. Odličen uspeh sta dosegla hladno valjavca ANTON ČOP in MARJAN ŽURMAN ter žičar BRANKO

CMAGER. Izmed ostalih kandidatov je bilo šest prav dobrih, 12 dobrih in trije zadostni, en kandidat pa mora zaključni izpit ponavljati.

Na poklicni šoli je bilo vpisanih 146 učencev. Pozitivno je bilo ocenjenih 95 učencev ali 65 %, negativno pa 41 učencev ali 35 %. V primerjavi z učenim uspehom v preteklem šolskem letu je učni uspeh letos za 2 % slabši. Najboljši učni uspeh so dosegli učenci 3. a razreda kovinarjev, kjer je bilo pozitivno ocenjenih 93,6 %. Odličen uspeh sta v razredu dosegla SREČKO TRDINA in MILAN LEŠNJAK. S tem sta tudi zaključni izpit opravila z odličnim uspehom. Odličen uspeh je ponovno dosegel učenec 2. c razreda FRANC SINKOVIC, ponovno zato, ker je odličnjak že ves čas šolanja. Izmed učencev, ki so negativno ocenjeni, jih mora šest ponavljati razred, ostali pa imajo popravne izpite. V celoti je učni uspeh zadovoljiv, lahko pa bi učenci z večjim prizadevanjem dosegli boljši učni uspeh, predvsem pa tisti, ki razred že ponavljajo.

K zaključnim izpitom se je prijavilo 36 absolventov različnih poklicev. Zaključni izpit je uspešno opravilo 30 kandidatov ali 83,4 %, ostali pa imajo popravni izpit. Odličen uspeh je dosegel kandidat SVARUN MENCINGER, ki se je izučil za elektricarja. Z upoštevanjem odličnjakov v razredu je uspeh kandidatov naslednji: 3 odlični, 3 prav dobri, 24 dobrih in 4 zadostni, 6 pa jih ima popravne izpite. Kandidati so pri praktičnem delu in pri strokovnih predmetih pokazali precej znanja, manj pa pri slovenščini. Kandidati so imeli precej težav s pravopisom in izražanjem, pa tudi naloge so bile vsebinsko precej skromne. V bodoče bo treba posvetiti tem pomanjkljivostim, ki se vlečejo iz leta v leto več pozornosti. Zato bo moralo biti delo učiteljev tako usmerjeno, da bi ugotovljene pomanjkljivosti odpravili.

Na tehniški šoli je bilo vpisanih 178 učencev. Pozitivno je bilo ocenjenih 111 učencev ali 62 %, negativno pa 67 ali 37,6 %. V primerjavi s preteklim šolskim letom je letos učni uspeh slabši za 11,4 %. Najboljši učni uspeh so dosegli učenci 4. s razreda strojnega oddelka, ki so izdelali razred 100 %. V tem razredu so odličen uspeh dosegli učenci LUDVIK MARTINCIC, JANEZ LOČNIK, JOŽE HRIBAR, DRAGAN TALER in JANEZ PÄPLER. S tem so tudi zaključ-

ni izpit opravili z odličnim uspehom. V nižjih razredih so odličen uspeh dosegli učenci: BORUT CEGNAR in BRANKO CEPIC 1. s, DAVORIN PRAPROTNIK in ZVONE ZIMIC 2. s. Na metalurškem oddelku ni bilo odličnjakov. Dober učni uspeh so dosegli še učenci 4. m. in 1. s razreda. Posebno preseneča učni uspeh učencev 1. s, ki so najboljši izmed nižjih razredov. Če primerjamo učni uspeh učencev 1. m razreda, ki je precej slabši, lahko ugotovimo vzrok slabega učnega uspeha, ki je v tem, da se odlični in prav dobri učenci, ki opravijo sprejemni izpit, vpišejo na strojni oddelek, učenci s slabšim učenim uspehom pa se vpišejo na metalurški oddelek. Zato je učni uspeh metalurškega oddelka slabši in s tem tudi uspeh šole.

K zaključnim izpitom se je na tehniški šoli prijavilo 21 strojnikov in 12 metalurgov. Zaključni izpit je uspešno opravilo 15 strojnikov in 11 metalurgov, 5 kandidatov ima popravni izpit, 1 pa mora zaključni izpit ponavljati. Skupni uspeh kandidatov pri zaključnih izpitih je: 5 odličnih, 8 prav dobrih, 16 dobrih in 3 zadostni. Izpitni odbor je ugotovil, da je bilo znanje pri strokovnih predmetih na primerni višini, pa tudi uspeh pri slovenščini je bil letos nekoliko boljši. Šolsko leto je zaključeno in s tem za nekatere učence tudi šolanje. Ti bodo odšli iz šole. Eni se bodo zaposlili, drugi pa bodo nadaljevali s šolanjem. Kakorkoli bo, šole železarskega izobraževalnega centra so dale: 15 hladno valjavcev, 9 žičarjev, 15 strojnih ključavničarjev, 5 vodovodnih instalaterjev, 3 strugarje, 2 varilca, 7 obratnih elektricarjev, 11 metalurških tehnikov in 20 strojnih tehnikov.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	Telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 1. julija:		
inž. Jaka SOKLIČ, stroj. del.	556	81 131
NEDELJA, 2. julija:		
dr. inž. Marin GABROVŠEK, TKR	380	732
PONEDELJEK, 3. julija:		
inž. Ivo ARZENŠEK, pom. gener. dir.	401	500
TOREK, 4. julija:		
inž. Franc GASAR, stroj. vzdrž.	954	81 604
SREDA, 5. julija:		
Edvard CENČEK, TSV	548	727
ČETRTEK, 6. julija:		
inž. Emil AŽMAN, TSN	809	81 716
PETEK, 7. julija:		
inž. Ladislav SKETA, plavži	486	81 413

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

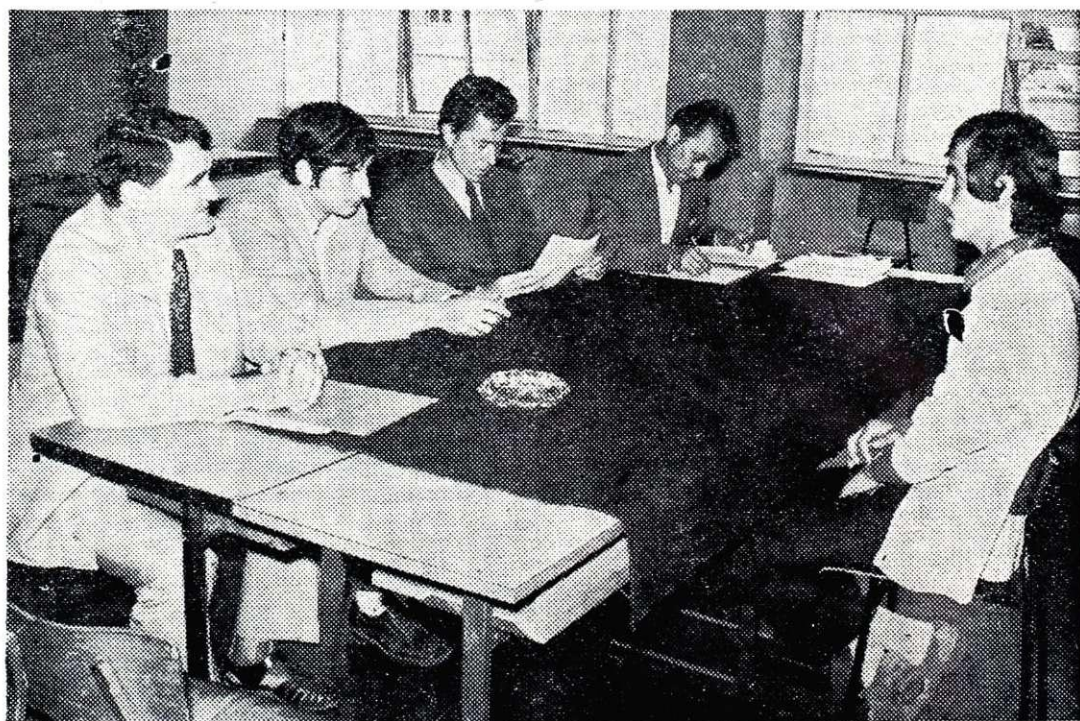
OBVESTILO ČLANOM DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE IN UPOKOJENCEM

Mala prodaja bo zaprta od 17. do vključno 31. julija zaradi kolektivnega dopusta referentov male prodaje.

Jubilanti 50 - letniki

V mesecu juliju bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Alojz LIČAR, valjarne profilov — 3. julija, Ludvik BENEDIK, valjarna 2400 — 6. julija, Milan TOMAŽIČ, valjarna Bela — 9. julija, Ciril NOC, strojno vzdrževanje — 19. julija, Stjepan BEVK, valjarna žice — 22. julija, Slavko KRMELJ, valjarna Bela 23. julija in Anica SODJA, strojno vzdrževanje — 28. julija.

Vsem jubilentom naše iskrene čestitke!

Žičar pri zagovoru praktičnega izpita

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Zaključena prva faza akcije Novinar M

REPUBLIŠKO PRIZNANJE UREDNIŠTVU ŽELEZARJA

V četrtek, 22. junija, je predsedstvo republiške konference ZMS svečano zaključilo zelo uspešno akcijo, ki se je odvijala v vsej Sloveniji in ki jo poznamo pod imenom NOVINAR M. Okrog 100 mladih iz vse Slovenije, ki so se v tej akciji najbolje izkazali, so v dopoldanskih urah obiskali in si ogledali tiskarno Ljudske pravice in RTV Ljubljana. Medtem pa so se v prostorih republiške konference zbrali predstavniki lokalnih, pokrajinskih in osrednjih slovenskih časnikov ter kot edini predstavnik tovarniškega tiska — predstavnik Železarja, glasila delovnega kolektiva Železarne. Namen srečanja oziroma razgovora je bil skupaj s predstavniki predsedstva RK ZMS oceniti minulo akcijo NOVINAR M in se dogovoriti o drugi fazi te akcije oziroma o sodelovanju redakcij z mladimi novinarji v interesu kar najbolj popolnega informiranja o mladih, njihovih snovanjih, problemih, idejah, zamislih itd.

Splošna ugotovitev vseh navzočih je bila, da je akcija, ki jo je zasnovalo republiško vodstvo ZMS in v kateri je sodelovalo okrog 1000 mladih iz vse Slovenije, uspela. V Sloveniji je delovalo 30 aktivov mladih novinarjev, med drugimi tudi okrog 25 članski na Jesenicah. S tem se je močno razširila naša mreža informatorjev z enim samim namenom, da delo mladih dobi ustrezno mesto v časnikih. Seveda v večini primerov bolj prevladujejo informativni sestavki, manj pa vsebinsko-problemski, čemur bi v nadaljevanju akcije morali dati večji poudarek. Poudarjeno je bilo, da za javno obveščanje, oziroma za delo mladega novinarja ni dovolj samo obrtniško znanje, temveč je potrebna široka razgledanost, izobraženost, humanost, odgovornost, stalno samoizobraževanje itd. Tem vprašanjem bi morali v drugi fazi akcije posvetiti posebno pozornost in od sedanje širine preiti v kvaliteto.

Ugotovljeno je bilo, da sodelovanje mladih lahko zelo pozitivno vpliva na fizionomijo časnika, ki s tem postaja vedno manj novinarski in vedno bolj odmev širine, glasu iz množic. Akcija ima zato tudi pomembno družbeno vlogo in omogoča mladim bolj kvalitetno pozicijo v družbi. Vso moralno podporo je akcija imela tudi pri Društvu novinarjev Slovenije, ki je v tem videla pogumna prizadevanja za povečanje vpliva mladih na informativna sredstva in informiranost oziroma vključevanje mladih v to kove obveščanja.

Kako so izredno razširjena informacijska sredstva na Slovenskem dokazuje še nepopolni podatek, da imamo 215 glasil delovnih organizacij, ki izhajajo dvomesečno, mesečno, štirinajstdnevno ali tedensko, poleg 60 internih biltenov, vse skupaj pa izhaja v 450.000 izvodih. Poleg osrednjih slovenskih in pokrajinskih glasil, to pomeni zelo široke možnosti za vključevanje mladih dopisnikov, ki pa morajo imeti stalno pred očmi, da je pot do dobrega novinarja trda in da se je potrebno veliko učiti.

Po zaključnem razgovoru je vse udeležence in vseh 100 mladih novinarjev v klubu poslancev sprejel predsednik republiške konference ZMS Živko Pregl. Po uvodnem pozdravu je predal besedo predsedniku žirije, glavnemu uredniku Dela Mitju Gorjupu, ki je podelil posebna priznanja s knjižno nagrado najbolj uspešnim dopisnikom. Med nagrajenci je tudi Jeseničan MITJA KOŠIR, ki je prejel priznanje za vsebinsko dobro napisane tekste s področja planinstva in varstva narave in obliki reportaž in potopisov. Z gorenjskega območja sta dobila priznanja še MATIJA HUDOVERNIK z Bleda in ILIJANA URBAS iz Kranja. Ob zaključku slovesnosti, je predsednik RK ZMS podelil posebna priznanja za uspešno delo z mladimi novinarji tudi petim uredništvom. Poleg uredništva Dolenjskega lista, Pomurskega vestnika, celjskega Novega tednika in kranjskega Glasa, je priznanje prejelo tudi uredništvo Železarja, kot edino glasilo delovnih kolektivov. Ob tej priliki so bile podeljene najboljšim mladim dopisnikom izkaznice NOVINAR M. Z našega območja so izkaznice prejeli: LEDA STOCCA, BRANKA HUTAR in BOGDAN BRICELJ, vsi predvsem za uspešno dopisovanje v Železarja.

Aktiv ZM v delovni organizaciji

KJE ZAOSTAJAMO

(Nadaljevanje)

Ekstenzivna gospodarska orientacija je imela za posledico, da smo nekoliko zanemarili prav faktor znanja in

kvalitete v proizvodnji ter se v večji meri usmerili na nove investicije ne glede na njihovo strukturo.

Spoznanje o uvajanju najsodobnejših tehnoloških postopkov, o vlogi znanosti in o vlogi izobrazbe dobiva drugačno mesto tudi pri nas. Da smo zanemarjali vlogo znanja in iniciativo posameznikov in znanstvenih ustanov pri modernizaciji proizvodnje, ilustrira tudi podatek o zelo majhnem številu patentov in racionalizacij pri nas.

Če gledamo torej z vidika možnosti uveljavljanja mladih v družbi je brez dvoma prvi pogoj znanje. Nagnjenja, ki se v zadnjem času kažejo glede možnosti zaposlovanja, potrjujejo to ugotovitev. Med zaposlenimi se zelo močno zmanjšuje udeležba kvalificiranih delavcev in mladine, ki je dokončala srednjo, višjo in visoko šolo, povečuje pa se udeležba nekvalificiranih in priučenih. Tu torej trčimo na problem izobraževanja in vzgoje in ne na problem premajhnega števila delovnih mest kot večkrat enostransko prikazujejo. Ta problem se bo v prihodnje brez dvoma še bolj zaostрил. Podatek, da v Sloveniji nad 30 odstotkov generacije ne dokonča osnovne šole, da imamo nerazvit sistem izobraževanja ob delu itd., nalaga vsem družbenim dejavnikom in še zlasti Zvezi mladine, da je do takšnega stanja do kraja kritična. Očitno je, da bo največji davek za napake, ki jih bomo storili na področju izobraževanja plačala prav današnja mlada generacija.

SAMOUPRAVLJANJE — EDINA ALTERNATIVA MLADIH

Samoupravljanje, kot temeljni družbeno ekonomski odnos, predstavlja realno možnost za mladino, da se uveljavlja odvisno od svoje sposobnosti, iniciative in ustvarjalnosti.

Mladina predstavlja tretjino vseh zaposlenih v Sloveniji, zato je od tega, kako se mladina uveljavlja v samoupravljanju, v veliki meri odvisno uresničevanje samoupravljanja sploh.

Jugoslovanska praksa uresničevanja samoupravljanja je brez dvoma pokazala, da smo priče nastajanja novih odnosov, ki pomenijo zgodovinsko veliko revolucionarno dejanje, ker človek vse bolj dobiva osrednje mesto v družbenem dogajanju, človek, ki je ekonomsko in osebno vse bolj osvobojen. Posameznik si s svojim delom in angažiranjem kot upravljaavec v združenem delu, vse bolj določa svoj materialni in družbeni položaj. To je tudi osnovna gonilna sila naše družbe, da gradimo na zaupanju v ustvarjalnost in samoiniciativo delovnih ljudi, kar naj bi tudi optimalno pospeševalo razvoj proizvodjalnih sil.

Aktiv ZM v delovnih organizacijah, bi se morali problemov samoupravljanja lotevati s spoznanjem, da je uspešno delo mladine v samoupravljanju odvisno od tega, kako bo celoten sistem samoupravne organizacije v delovnem kolektivu zgrajen in kakšno bo vzdušje in odnosi v kolektivu. Pri ustvarjanju teh pogojev ima ZM prav v tem obdobju velike možnosti za svojo aktivnost. Zveza mladine mora skupno z drugimi političnimi organizacijami dosledno vztrajati in se konkretno angažirati, da bo samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah odražala voljo in razpoloženje kolektiva, da bo usklajena s stvarnimi pogoji in možnostmi posamezne delovne organizacije in da bo oblikovana po demokratični — samoupravni poti.

Za uresničevanje novih idej ni dovolj le želja spremeni obstoječe stanje, do katerega smo velikokrat kritično razpoloženi. Potrebni so programi in sposobnost za akcijo. To pa pomeni, da moramo temeljito poznati obstoječe stanje, temeljito in jasno vedeti kaj hočemo in kdo akcijo lahko vodi. Pogoj za to, da bo mladina lahko sodelovala pri spreminjanju razmer, pri uresničevanju omenjenih nalog, je nujno učinkovito politično organiziranje in samoupravna uveljavitev. Mladina, združena v svoji organizaciji — Zvezi mladine — se mora stalno, učinkovito, demokratično in enakovredno ter delovno povezovati z Zvezo komunistov, Zvezo sindikatov in Socialistično zvezo, ter se zavzemati za povezanost in akcijsko enotnost političnih sil na vseh ravneh, na osnovi enotnih idejnih izhodišč. Seveda pa bi bilo narobe, če se ob tem ne bi zavedali in v praksi upoštevali, da so posamezne politične organizacije samostojne in da ima vsaka svoje objektivne posebnosti.

Ob vsem tem se odpira za Zvezo mladine v gospodarskih organizacijah vrsta pomembnih vprašanj. Mednje gotovo sodijo: vsebina dela, njena organiziranost, razmere v katerih deluje, usposobljenost mladine za politično delo in mnoga druga.

(Se nadaljuje)

Izbrani najboljši dijaki in učenci ter najboljša razreda

Pred dnevi je bilo s sejo občinske komisije za ocenjevanje, zaključeno tekmovanje za najboljše učence osmih razredov osnovnih šol, za dijake vseh letnikov srednjih šol, za najboljše osmi razred v občini ter za najboljši razred srednjih šol v občini. Tekmovanje je že pomladi razpisala občinska konferenca ZMS, ki je pričakovala od njega večjo angažiranost dijakov za boljši splošni učni uspeh ter za večjo aktivnost v izvenšolskih, interesnih dejavnostih.

Pri izvedbi tekmovanja je sodelovala temeljna izobraževalna skupnost občine Jesenice, žal pa sta svoje sodelovanje odrekla republiški zavod za šolstvo in Zavod za zaposlovanje delavcev v Kranju.

Na osnovi razpisanih kriterijev za tekmovanje, vsebovali so poprečni učni uspeh razreda, število učencev, ki je izdelalo razred, število kazni, število neopravičenih izostankov ter izvenšolsko dejavnost je občinska ocenjevalna komisija na svoji zadnji seji izbrala najboljše.

Med osmimi razredi je vrstni red takle:

1. VIILa razred osnovne šole Tone Čufar Jesenice, 403 točke;

2.—3. VIILc razred osnovne šole Prežihov Voranc in

VIILa razred osnovne šole Koroška Bela, oba 343 točk

Zmagovalec, VIILa razred osnovne šole Tone Čufar, ka-

tereza razrednik je predmetni učitelj Jaka Klinar, je dosegel poprečno oceno 3,98, poleg tega pa izstopa tudi v izvenšolskih dejavnostih, čeprav so pri tem vsi razredi precej izenačeni.

Vrstni red med srednjimi šolami:

1. 4.c gimnazije Jesenice, 405 točk,

2. 3. letnik zdravstvene šole, 350 točk in

3. 1. strojni tehnične šole, 321 točk

Zmagovalni razred je dosegel poprečno oceno 3,95; dijaki tega razreda, katerega razrednik je prof. Ana Primožič, so tudi uspešno sodelovali na republiških in zveznih tekmovanjih v matematiki in tujih jezikih, pa tudi v ostalih dejavnostih ne zaostajajo.

Na zaključni prireditvi tekmovanja, ki bo v petek, 30. junija ob 17. uri v zgornjih prostorih Kazine, bosta razreda zmagovalca prejela posebno priznanje, prav tako njuna razrednika, razreda dobita poleg tega nagrado v vrednosti 1000 dinarjev.

Najboljši dijaki in učenci bodo prejeli lepe knjižne nagrade.

Iz srednjih šol so to:

— iz zdravstvene šole: Dragica Popovič, Irma Vilman, Draga Javornik in Jana Kapus;

— iz gimnazije: Nada Sodja, Justina Zupan, Nada Pirc in Blaž Resman;

— iz tehnične in poklicne šole: Branko Cepič, Borut Cegnar, Davorin Praprotnik, Silvo Demšar, Janez Odar, Zo-

ran Kramar, Avgust Zavec, Franc Sinkovič in Janko Hudovernik.

Med učenci osmih razredov so to:

— iz osnovne šole Prežihov Voranc: Stanka Tramte, Danica Kenda in Janja Šoberl;

— iz posebne osnovne šole: Marjetka Bizjak in Kosana Subotič;

— iz osnovne šole Koroška Bela: Boris Gluhar in Marina Radež;

— iz osnovne šole Tone Čufar: Saška Hutter in Vlasta Jošt.

Tekmovanja se žal nista udeležili osnovna šola Kranjska gora in Zirovnica.

Poleg predstavnikov najboljših razredov in odličnikov, se bodo zaključne prireditve udeležili tudi ravnatelji šol ter predstavniki občinske skupščine in družbeno političnih organizacij in nekaterih organizacij in društev.

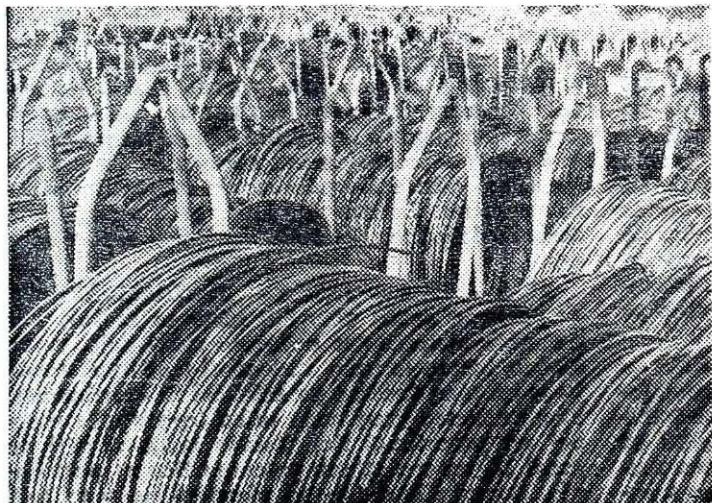
Zaključna proslava gimnazije

V torek, 20. t. m., so na je-seniški gimnaziji zaključili pouk, 26. t. m. pa so bila podeljena spričevala. Pred tem je bila ob 10. uri še proslava v gledališču Tone Čufar. Prisluhnili smo nekaterim pesmim in mislim svetovno znanih mož. Člani dramskega krožka, so nam poleg že navedenega prikazali na odru tudi dva odlomka iz znanih dram. Odlomka pa so predstavili v nemščini. Člani dramskega krožka so dobili tudi priznanja za celotno aktivno in uspešno sodelovanje v šoli in izven nje.

Drugi del je izpolnil ravnatelj prof. Bratko Škrli. Govoril je o uspehih in neuspehih, poprečnih ocenah v razredih in celotni šoli. Na koncu pa je podelil še knjižne nagrade s posvetilom najboljšim dijakom t. j. odličnikom. Nekaj besed je tov. ravnatelj spregovoril tudi o disciplini, ki ni bila zavidanja vredna.

Tako se je končalo šolsko leto. Lahko samo še upamo na boljše uspehe v naslednjem letu.

Leda Stocca

Vložek za žičarno

Samoupravni organi v preteklem tednu

33. seja odbora za plan in finance

Na 33. seji odbora za plan in finance, ki jo je predsednik odbora dipl. inž. Janez Komel sklical v ponedeljek, 26. junija, so obravnavali uspehe proizvodnje v II. dekadit junija in analizo finančnega rezultata za maj ter skupaj za prvih pet mesecev letošnjega leta.

Proizvodnja v II. dekadit je bila v primerjavi s I. dekadit nekoliko boljša kljub težavam v valjarni žice zaradi okvare na navijalcih in reduktorju, zaradi manjše proizvodnje gotovega blaga na šteklu in v valjarni 2400, ker se je povečala medfazna proizvodnja, zaradi pomanjkanja ustreznega vložka v hladni valjarni in zaradi težav pri

luženju in zaradi povečanega odstotka elektro in mehaniških zastojev v elektrodnem obratu. Predvidevali so, da bodo ne glede na te težave izpolnili mesečni plan blagovne proizvodnje.

Finančni rezultati v maju so zelo ugodno ocenili, čeprav je bila tako blagovna proizvodnja kot realizacija pod planirano, vendar sta v

petih mesecih skupaj še vedno nad planom. Ugodno v maju je visoka poprečna prodajna cena, ki je letos prvič nad planirano in je dosežena z boljšim in kvalitetnejšim asortimentom prodaje. Ostanek dohodka sicer ni velik, v petih mesecih skupaj pa je v planiranem obsegu. Tudi v maju je bila plačana realizacija večja od fakturirane, takšen pa je tudi rezultat za prvih pet mesecev.

Pred zaključkom seje so vzeli na znanje še informacijo šefa delovne enote vzdrževanja o problematiki elektro motorjev na progi 320 v valjarni žice.

Temeljne organizacije združenega dela - da ali ne?

(Nadalj. s 1. strani)

je treba onemogočiti nosilce nesprijemljivih idej, da je samoupravljanje zgolj oblika političnega odnosa, kot tudi tiste, ki zavlačujejo uresničevanje ustavnih dopolnil, utemeljitvijo, češ, da je sedaj potrebna bitka zgolj za stabilizacijo in reševanje gospodarskega položaja. V resnici pa je bistvo v novih odnosih v TOZD ter novih odnosov med njimi, pri čemer je še kako pomemben del boja za stabilizacijo in utrjevanje naše splošne gospodarske moči, saj gre v bistvu za normiranje pravil našega obnašanja in ravnanja predvsem na ekonomskem področju.

V TOZD naj bo Zveza mladine organizirana tako, da bo povezovala mlade vseh celic TOZD, kamor se, glede na možnost vpliva za reševanje problemov in odločanja, prenese tudi torišče delovanja ZM v delovni organizaciji. Ravno tako se mi zdi pomembno v statutih opredeliti pravice delavcev, organiziranih v ZMS v TOZD in v vseh drugih organizacijah ter organih, združene organizacije, saj bo možno nove odnose uveljaviti samo ob nujno potrebnih večji angažiranosti in odgovornosti ZMS.

Mladi in njena organizacija ZMS stojita na stališču, da

se morajo ustvariti enaki pogoji za vse, ki morajo sodelovati v procesu uresničevanja samoupravljanja, delavcem

— samoupravljalcem pa je treba priznati tudi delo v samoupravljanju in ne le delo v proizvodnji.

Pri tem izhajam iz stališč sprejetih na 3. seji republiške konference ZMS in sicer:

— da samoupravljanje kot temeljni družbeno-ekonomski odnos in njegovo dosledno uveljavljanje predstavlja edino realno možnost za popolnejšo uveljavitev ustvarjalnosti vseh delovnih ljudi tako v delovnem procesu, kot pri odločanju o pogojih in rezultatih dela,

— da se kljub premikom samoupravljanje prepočasno, nedosledno in premalo učinkovito uveljavlja,

— da s tem nismo in ne moremo biti zadovoljni.

Poglaviti smoter ustavnih dopolnil in naših prizadevanj je v tem, da v delovni organizaciji ustvarimo resnične pogoje in takšne organizme gospodarske učinkovitosti samoupravljanja, v katerih bodo delavci lahko uveljavljali svojo družbeno, gospodarsko vlogo in odgovornost. Zato naj po ustavnih dopolnilih TOZD postanejo tiste družbene gospodarske celice, v katerih bo delavec lahko uresničeval temelj svojega samoupravnega položaja, to je ustvarjal dohodek in ga delil po svojih rezultatih dela. To se pravi — procesi formiranja in delitve dohodka naj ne potekajo v ZOZD ampak v TOZD, kjer je realno in optimalno mogoče razviti in zaostri smisel, čut in odgovornost za neposredno gospodarjenje in gospodarsko samoupravni položaj delavca. Večja in pomembnejša vloga TOZD mora hkrati pomeniti tudi osnovo za večjo in ustrežnejšo vlogo samoupravnih organizacij na nivoju ZOZD, v katere morajo bolj kot doslej prodreti neposredni proizvajalci — mladina in

ženske. Mislim pa, da je treba tudi ločiti strokovno odgovornost od družbeno-politične, ki naj jo imajo samoupravni organi.

Splošna praksa kaže, da je dosednji omejeni vpliv delavca na dohodek zmanjševal gospodarski interes za večjo produktivnost lastnega in skupnega dela, ter racionalno upravljanje s sredstvi družbene reprodukcije. Zato TOZD ni le samoupravna socialna politična institucija, ampak predvsem ekonomska kategorija, preko katere se odpirajo široke možnosti za neposredno uveljavljanje iniciativ in odgovornosti vseh delavcev: proizvodnih in delavcev inženirjev, tehnikov, ekonomistov, organizatorjev, delovodij itd.

Če se na koncu še vprašamo kakšna je zgradba temeljnih organizacij združenega dela, kakšni so samoupravni in ekonomski odnosi med temeljnimi organizacijami mislim, da tu ni enotnih konceptov. Ker ni enotnega obrazca za konkretizacijo ustavnih sprememb, morajo politične organizacije in s tem tudi ZM v delovnih organizacijah biti zelo previdne pri konkretizaciji amandmajev oziroma ekonomsko samoupravnih odnosov v TOZD in ZOZD.

Tovarniško vodstvo ZMS, je ob upoštevanju vsega tega sprejelo ustrezna stališča, ki jih v nadaljevanju citiramo:

Stališča:

1. Aktivni ZMS v TOZD naj bodo temeljna oblika delovanja ZM v ZOZD.

2. V tistih TOZD, ki zajemajo večje število mladih je še zlasti potrebno razvijati nadaljnje oblike organiziranja, kot so n. pr. obratni aktiviti.

3. Vso pozornost pri svojem delu moramo posvetiti tudi uveljavljanju treh temeljnih principov delovanja

13. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora za splošne zadeve Zdravko Črv je sklical 13. sejo odbora v petek, 23. junija 1972 in je poleg rednih točk dnevnega reda predlagal za razpravo še novo sistemizacijo delovnih mest v pravni službi tovarne.

Novo sistemizacijo delovnih mest, ki bo veljala od 1. julija 1972 so sprejeli in potrdili brez pripomb. Nato so odobrili nekaj službenih poto-vanj ter ugotovili, da so bila vsa potovanja uspešna.

Med tekočimi zadevami in prošnjami so največ reševali prošnje raznih društev za brezplačne dobrote za sreč-love, saj je sedaj čas veselice. Prošnjami društev z našega področja so ugodili in odobrili po 20 kg nesortiranih žeb-ljev, ostale prošnje pa so zavrnili.

ZMS (samoupravni, interesni in princip idejnih jeder).

4. Organizacijsko obliko delovanja ZMS v delovnih organizacijah je treba stalno dopolnjevati in prilagajati nastali spremembam v načinu samoupravnega dogovarjanja in odločanja.

5. Pri delovanju ZM v ZOZD oziroma TOZD moramo stalno skrb posvečati približevanju naše organizacije slehernemu mlademu človeku in ustvarjanju možnosti za njegov vpliv na reševanje problemov.

6. Samostojnost aktivna ZMS v TOZD naj se še posebej potrjuje v samostojnem razpolaganju s finančnimi sredstvi, ki naj slonijo na osnovi programa dela in konkretne aktivnosti.

7. Treba je v okviru ZOZD poskrbeti tudi za delovanje različnih interesnih skupin (aktivni praktikantov, štipendistov, pripravnikov itd.).

8. Poudarjamo povezanost aktivov ZMS v TOZD v okviru ZOZD in skupno z OK ZMS in TOZD s sorodno problematiko v okviru občine, regije, republike.

9. Z organiziranjem mladih v TOZD, evidentiranjem perspektivnih kadrov in širokim usposabljanjem mladih delavcev se moramo aktivno vključiti v priprave na volitve v samoupravne organe in volitve leta 1973, kjer si moramo izboriti čimveč mladih, sposobnih delavcev pri družbenem odločanju.

V naših prizadevanjih za čim kvalitetnejše in čimprejše uveljavljanje sprejetih amandmajev, se moramo povezati in vključevati v delo drugih družbenopolitičnih organizacij, zlasti ZK in Zvezo sindikatov ter nenehno preverjati potek uveljavljanja in naš delež pri tem. Najnaprednejše in najposobnejše mladince moramo usmerjati v članstvo ZK in si to zadati kot stalno obvezo pri našem delu.

Sestanki delovnih skupin

14. 6. LIVARNA — SMOLEJ — ČISTILNICA — Najprej so dobili odgovor glede odprave odlitkov v maju. Plan odprave odlitkov za zunanje naročnike in za obrate v Železarni je bil izpolnjen kljub pomanjkanju delavcev v čistilnici. Tudi plan za mesec junij bo dosežen. Žerjavovodja demontažnega žerjava pripominja, da je žerjav z nosilnostjo 20 ton preobremenjen in bo treba pojačati del žerjavne proge in povečati moč žerjava.

14. 6. — STROJNO VZDRŽEVANJE JEKLARNE — KIKELJ, BRUDAR — Najprej so se pogovarjali o izletu. Predlagali so izlet na morje ali v toplice.

Vodja delovne skupine je opozoril na večjo varnost pri delu, delavnice pa ne sme nihče zapustiti brez čelade. Predvidni morajo biti pri delu z žerjavom, zlasti, če jih upravljajo žerjavovodje, ki še niso dovolj spretni. Zahtevajo pojasnilo glede beneficiranega delovnega staža in odgovor na vprašanje, kdaj bodo urejeni higienski prostori za ključavničarje v jeklarni. Tov. Brudar je opozoril, da delovna disciplina ni taka kot bi morala biti in menil, da bi morali pri nujnih delih pohiteti.

15. 6. — LIVARNE — PRISTOV — KOVINOLIVARNA — Tovariš Potočnik je obrazložil proizvodnjo problematiko livarn. V maju so proizvodni načrt ter načrt prodaje dosegli. Kvalitetnih reklamacij niso imeli, zadostili pa so tudi potrebam vzdrževanja. Nujno bo treba opraviti remont talilnih peči, ki obratujejo že dve leti. Včasih so imeli redne letne remonte. Tudi opeka je že naročena in bo kmalu dobavljena. Prav tako bo treba urediti prostor za koks, ker sedanji prostor ne ustreza. Ustrezno pojasnilo je posredoval tov. Potočnik.

15. 6. — JAVORNIK I — UDIR — ADJUSTAŽA — Delovni skupini je bila posredovana informacija obratovodstva o doseženih rezultatih v maju in sklepi komisij pri svetu DE valjarne Bela. K zapisniku seje sveta DE niso imeli pripomb. Brusilci na CM stroju ter prebiralci gredic zahtevajo pojasnilo o zdravniških pregledih. Kljub večkratni zahtevi in dopisu z dne 10. 5. 1972, ki so ga poslali dr. Rjazancevu, še niso dobili odgovora glede zdravniških pregledov.

17. 6. — VALJARNA ŽICE — JURČIČ — Z dosegli rezultati v maju so bili zadovoljni. Zaradi okvare ogrevne peči plan ni bil izpolnjen, valjarski zastoji pa niso bili v perastu, kar pa ne velja za mehanske in elektro zastoje. Na njihovi izmeni je še vedno precej težav zaradi dimenzij, ki morajo biti v predpisanih tolerancah. Zato so valjavce na ključnih progah tudi seznanili s to problematiko. Valjavci na progi 450 Ø morajo biti dovolj previdni pri rezanju 55 Ø in če je le mogoče je treba kos izvaljati na peti navijalec. Opozorjeni so bili tudi na stanje z rezervnimi deli in obveščeni o nabavi novih zaščitnih oblek. Ob koncu sestanka je delovodja opozoril, da je treba poškodbe takoj prijaviti, ker jih v nasprotnem primeru ne bodo priznali. Na sestanku je bil prisoten tudi obratovodja, ki je delovno skupino seznanil z nadaljnjim razvojem valjarne žice, v bližnji prihodnosti. Omenjena je bila rekonstrukcija peči, proge 320 Ø itd.

16. 6. — HVŽ — KRALJ — POCINKOVALNICA — Najprej so ugotovili, da ponovna ocena delovnih mest v pocinkovalnici ni možna. Razkladanje pomožnih materialov je občasno delo, ki naj bi ga opravili pomožni skladiščni delavci, ki pa jih zaradi pomanjkanja delovne sile ne morejo dobiti.

Mesečni proizvodni načrt za maj je bil v pocinkovalnici dosežen, tehnični pokazatelji pa so v mejah lanskega leta presegli. Seznanjeni so bili še z nalogami za tekoči mesec. Imeli so precej nepredvidenih zastojev in tudi vložek vedno ne ustreza, kar se bo poznalo pri končni mesečni proizvodnji. Na sestanku je bil prisoten tudi obratovodja inž. Komel, ki je odgovoril na vprašanje, delovne skupine. Rešeno je tudi vprašanje beneficiranega staža adaptacija higienskih prostorov in garderob pa je predvidena za leto 1973. Izdelan bo tudi projekt povečanja zmogljivosti peči na progi I.

16. 6. — TRANSPORT — KLINAR — KURILNICA — Za mesec avgust predvidevajo preselitev v novo ozkotirno kurilnico, ki so jo uredili na transportu. Ob preselitvi bo tudi nekaj težav in zato pozivajo vse delavce, naj delajo tako, da ne bo moten potek dela. Pregledali so plan remontov

za prvo polletje. V drugem polletju se bo stanje izboljšalo, prevzeli pa naj bi tudi novo Diesel lokomotivo, ki jo gradijo v Slavonskem Brodu. Razpravljali so še o nabavi nove stružnice ter o disciplini v kurilnici, mlajši delavci pa naj prevzamejo dela starejših delavcev.

16. 6. — STROJNO VZDRŽEVANJE — HUDOLIN — STROJNO VZDRŽEVANJE PLAVŽ — Analizirali so poškodbe v prvih petih mesecih in ugotovili, da do poškodb pride zaradi nepredvidnosti posameznikov, čeprav so poučeni o varstvu pri delu in seznanjeni s predpisi. Prebran je bil tudi zapisnik seje komisije za varstvo pri delu pri svetu DE iz katerega je razvidno, da je odstotek izgubljenih dni zaradi poškodb v primerjavi z lanskim letom nekoliko manjši, kljub temu, da je bilo več lažjih poškodb. Izlet naj bi organizirali dvakrat, tako, da bi prva skupina odšla na morje, druga pa bi si ogledala velesejem.

16. 6. — LIVARNE — PODOBNIK — JEKLO-LIVARNA — Tovariš Pogačnik je posredoval odgovor in povedal delovni skupini katera delovna mesta so beneficirana. Vodja delovne skupine je navzoče seznanil z doseženimi rezultati v maju. Začeli so s sistematičnimi poizkusi z novimi sredstvi EXOTOP C, s katerimi bodo pri velikih vlitkih izboljšali dobit — izplen tudi do 10 %. Največ zastojev imajo v hali martinarne pri velikih vlitkih zaradi preobremenitve 80-tonskega žerjava. S prvim julijem bo začel obratovati manjši žerjav, da bodo nemoteno prenašali lažja bremena. Pri vsaki nalogi je treba najprej pomisliti na varno delo. Govorili so tudi o pravilniku o varstvu pri delu in se dalj časa zadrževali pri šestem poglavju. Z odgovorom Zdravka Pogačnika, o beneficiranem delovnem stažu je bila delovna skupina zadovoljna.

19. 6. — HVŽ — KLINAR — ŽICARNA — II — K proizvodni problematiki v maju in planu za junij niso imeli pripomb. Strinjali so se tudi s planom letnih dopustov. Imeli so pripombo k pisanju režijskih ur za čiščenje strojev in predlagajo, da naj se za dobro očiščenje strojev pišejo ure v lastnem poprečju.

19. 6. — HVŽ — GUZELJ — PATENTIRNICA — V maju so kljub težavam patentirali 1.051 ton žice, v juniju pa predvidevajo proizvodnjo 1100 ton žice. Nalogo bodo opravili tudi z delom ob prostih sobotah. Zavzemali so se za rekonstrukcijo odvijalcev in navijalcev na progi C. O tem so že večkrat razpravljali in bi bili zelo zadovoljni, če bi to vprašanje uredili. Plan dopustov je narejen, vendar lahko dobi dopust le tisti, ki ga nujno potrebuje.

20. 6. — PLAVŽ — VELIKAJNE — KAMNOLOM APNENICA — Ponovno je postavljeno vprašanje glede ureditve beneficiranega delovnega staža za delavce v kamnolomu. Kljub temu, da že dalj časa niso imeli poškodb, so govorili o poškodbah ter o upoštevanju varnostnih predpisov pri delu ter uporabi zaščitnih sredstev. Potrebe plavža po apnencu krijejo, le granulator je v okvari in nova kladiva niso tako dobra kot prejšnja. Zaradi pomanjkanja stisnjene zraka ne morejo vrtati in bo treba nujno usposobiti lasten kompresor. Razpravljali so še o mesečnem pranju delovnih oblek, kar bodo izvedli po navodilih obratovodstva. Hoja po rešetkah je vsem nezaposlenim prepovedana, medtem ko naj se delavci, zaposleni pri razbijanju skal na rešetkah poslužijo ustrezne deske in zaščitnih očal. Beseda je tekla tudi o koriščenju letnih dopustov ter o izostankih in delovni disciplini.

20. 6. — JAVORNIK I — MEŽNARC — LAHKE PROGE — Vodja delovne skupine je prisotne seznanil z doseženimi uspehi v maju. Zastoj se v primerjavi z aprilom znižal za 3,8 %, kar je zelo pohvalno. Sodelavec Krivic, rezervni strojnik zahteva, da mu ob upokojitvi sedanjega strojnika dodelijo mesto stalnega strojnika, s pripombo, da je invalid III. stopnje. Delovna skupina je razpravljala tudi o nekaterih članih, ki samovoljno izostajajo z dela. Le-ti se tudi sestankov delovne skupine ne udeležujejo.

20. 6. — HVŽ — KOBLAR — VOTLIČARNA — Seznanjeni so s poročilom obratovodje o izpolnjevanju plana v maju ter z nalogami, ki jih bo treba opraviti v juniju. Govorili so še o disciplini in ažurnosti pri izdajanju vlečnih votlic. Živahna razprava je bila tudi glede čevljev. Votličarji se s polovično rešitvijo ne strinjajo in menijo, da so vsi

upravičeni do lahkih čevljev, če že ne na 1 leto, pa vsaj en par na dve leti. Našteli so nekaj delovnih mest v HVŽ, kjer po njihovem mnenju niso upravičeni do lahkih čevljev, pa jih kljub temu dobivajo. Obratovodstvu predlagajo, naj skupaj s HTV službo zadovoljivo reši ta problem.

21. 6. — HVŽ — MARINKOVSKI — ŽICARNA II — Na znanje so vzeli poročilo o izpolnjevanju proizvodnega načrta ter o drugih pokazateljih. Plan v juniju verjetno ne bo dosežen zaradi prevelike odsotnosti delavcev in zaradi številnih okvar na strojih. Seznanjeni so bili s planom letnih dopustov, ki ga bo treba dosledno upoštevati, za vsako spremembo pa je potreben dogovor in odobritev delovodje. Delavke, zaposlene na Gerhardi strojih, vprašujejo kdaj je končni rok montaže statičnih odvijalcev. O tem razpravljajo in obljublajo že leto dni. Žičarji, zaposleni na Herborn strojih 9 in 11 ugotavljajo, da je v zadnjem času vse več nezavarjenih koncev žice med kolobarji, kar močno ovira delo.

2. 6. — TRANSPORT — MALI — AVTOMOBILSKI PREVOZI — Seznanjeni s bili z novo uredbo o omejitvi prometa na javnih cestah, kakor tudi o prevozi v Železarni zaradi nemotenega kontinuiranega tehnološkega postopka v obratih. Glede varnosti so bili opozorjeni še posebej na interne predpise v Železarni, ki predpisujejo omejitve hitrosti na 10 km na uro. Na znaje so vzeli pripočila glede obremenjevanja vozil, vožnjo pa je treba prilagoditi tovoru in cestišču. Še posebej ker so ceste v Železarni v slabem stanju. Ostre pripombe so imeli zaradi voznikov kamionov, ki prevažajo reprodukcijski material med obrati. Pri tožbe obratov glede voznikov niso upravičene, do zastojev pa pride pri nakladanju tujih kamionov ali vagonov in tudi, če so pokvarjeni žerjavi. Vozniki so tudi povedali, da po 12.30 kamionov in vagonov ne nakladajo in razkladajo, medtem ko v primerih, če to zahtevajo vozniki, jim prisotni grozijo s fizičnimi napadi. O vseh teh problemih vozniki želijo pojasnilo in da se napravi red.

22. 6. — HVŽ — GAŠPERIN — ŽICARNA I — Delovna skupina je prejela odgovore na vprašanja, postavljena na prejšnjem sestanku. Seznanjeni so bili s planom in doseženimi proizvodnimi rezultati v maju ter s planom za junij. Ker so bili doseženi boljši rezultati skupina meni, da so bili osebni dohodki v maju prenizki. Predlagali so, da je treba iztrošeno orodje zamenjati in nabaviti tudi nekaj novega orodja. Potrebni bi bili tudi novi varilni aparati, ker so sedanji že izrabljeni. Žičarji, zaposleni na R-F strojih, zahtevajo odgovor na zahtevek, ki je bil postavljen na sestanku 11. 11. 1971 glede povečanja urnih postavk.

22. 6. — HVŽ — KLINAR — ŽICARNA — Seznanjeni so bili z rezultati doseženimi v maju in koliko so izdelali od kvalitetnega asortimenta. Sledila je informacija o doseženi prodajni ceni, ter o planskih nalogah za mesec junij. Menijo, da plan ni mogoče realno postaviti, če ni na razpolago ustrezen vložek. Glede dopustov niso imeli pripomb, razen na to, da je treba dopust koristiti v planiranem roku. Postavljeno je bilo vprašanje, kaj je z žerjavi v žičarni. Potrebni so temeljitega popravila, saj skoraj ni dneve, da ne bi bil v okvari, posebej žerjav v I polju.

22. 6. — HVŽ — PIBER — POCINKOVALNICA — Adaptacija garderob in higienskih prostorov ter nove delovodske pisarne je planirana za leto 1973. Izdelali bodo projekt za povečanje zmogljivosti peči na progi I. Pregledali so dosežene rezultate v maju in bili seznanjeni s planom za junij. Ponovno so pregledali termine dopustov in sprejeli sklep, da jih je treba dosledno upoštevati. Zahtevali so ponovno ocenitev delovnih mest, ker so sedanje skupine prenizke. Predlagali so še, da naj bi jim za pomožna dela pri nakladanju kisline, cinka, lugov ter salmijaka priznali vsakih tri mesece po osem ur. Vprašujejo kaj je z izdelavo odzračevalne naprave nad solno kislino na progi III. V kolikor naprava v enem mesecu ne bo postavljena, naj odstranijo pokrove, ki ne služijo svojem namenu. Zanima jih kako je z povečanjem osebnih dohodkov, da bodo vzporedni s porastom cen.

23. 6. — HVŽ — JANSKA — POCINKOVALNICA — Ponovna ocena delovnih mest ni možna, ker pomožne materiale le občasno razkladajo, razen kisline, katero je treba razkladati tedensko. V maju je bil plan dosežen po količinski in asortimentu. Plan za mesec junij bodo težko izpolnili, še posebej pri patentirani žici. Težave imajo z valji na progi II, ter z vložkom patentne žice za pocinkanje. Dopuste koristijo po planu in bodo to tudi upoštevali, če ne bo prevelike bolniške odsotnosti.

Način korištenja letnega dopusta in pravica do regresa

Kritična pripomba

V 23. številki *Železarja* z dne 9. junija smo brali kako je pri nas s korištenjem dopustov in kako pri drugih železarnah naše skupnosti. Pisec je osvetlil stvar samo od ene strani — od tiste, od koder se lepše vidi — jaz pa bi jo rad od druge: Cisto res je, da je naš način naklonjen mlajšim saj jim plačuje več dni dopusta. Starejši pridejo precej slabše skozi, saj jim trga proste dneve:

Pri nas ni malo starejših delavcev, ki jim izračun dopusta po naših kriterijih zne-se prek 30 dni, ker v te dni štejejo tudi proste sobote. To so delavci z daljšim stažem v Železarni — posebno če so to invalidi in borci, mogoče je tudi nekaj mater z otroci vmes. Ti kar brž pridejo v našem načinu pod zaporo »30 dni« in jim vse ostalo odleti — in to pet dni prej kakor v sistemu, ki ga imajo ostale železarne.

Izračuna si pa lahko vsak sam.

Anton Kocjančič

Odgovor

Kot odgovor na pripombo se na prošnjo uredništva še enkrat oglašam, ker bi rad videl, da bi se odpravile nejasnosti in da ne bi bilo očitkov, da se stvari prikazujejo na tak način, da bi morda »pomirili razburjene duhove«, katerih pa sploh ni. Članek o dopustih naj bi namreč prikazal svetlo plat ne pa tudi temne. Ker se je uredništvo odločilo, da bo objavilo pripombo in odgovor, bodo bralci lahko sami presodili o objektivnosti obeh.

Po zakonu o delovnih razmerjih ima delavec pravico do letnega dopusta, ko izpolni pogoje, ki so potrebni za pridobitev te pravice. Zakon okvirno določa, da letni dopust traja od 14–30 delovnih dni. Izjemoma sme trajati tudi več, toda za našo tovarno to določilo ne pride v poštev. Za nas je torej postavljen limit, preko katerega ne moremo, to je največ 30 delovnih dni dopusta. Vsaka delovna organizacija je v tem okviru (najmanj — največ) samostojna v odločanju in sicer, da postavi kriterije in da te kriterije ustrezno ovrednoti. Na podlagi tako sprejetih določil, ki jih praktično sprejme delovna skupnost (in proti katerim ni bilo pripomb) po javni razpravi, pripada temu delavcu manj drugemu pa več delovnih dni dopusta. Da bi lahko sledili naprej, pa je potrebno obrazložiti nekatere pojme:

1. Delovni dnevi so vsi dnevi razen nedelj in državnih praznikov, kar pomeni, da je tudi sobota, pa naj bo prosta ali ne, delovni dan.

S prosto soboto ni mišljen le prosti dan na soboto, temveč tudi dnevi, ki zamenjujejo prosto soboto v drugih

sistemih dela, ki se razlikujejo od sistema 5 + 2.

3. V zakonu je določeno še posebej, da mora delavec, ki dela v delovni organizaciji, kjer je uveden pet - dnevni delovni teden, koristiti svoj pripadajoči letni dopust tudi na proste sobote, oziroma, da se takemu delavcu »... za šesti dan glede uveljavitve pravic iz dela v delovni organizaciji (letni dopust, otroški dodatek in dr.) šteje, kot da bi ga bil delavec prebil na delu.«

Iz vsega navedenega sledi, da ima delovna organizacija v nekem določenem okviru proste roke, toda le v tem z zakonom določenem okviru, najprej pa je vezana in mora spoštovati predpise, ki urejajo to področje pravic iz delovnih razmerij.

Vzemimo primer, da spada delavec po kriterijih za odmero dopusta v I. težavnostno stopnjo, da ima 25–30 led delovne dobe, kar mu da 26 dni dopusta; da je od te delovne dobe nad 20 let delal v tovarni, kar mu prinese še dodatne 4 dni letnega dopusta. Če je tak delavec bil udeleženec NOV, recimo od leta 1943, mu po tem kriteriju pripada dva dni dopusta in če predpostavimo, da je še invalid take stopnje, da pridobi na tej osnovi tudi dva dni dopusta, mu po vsem teh kriterijih pripada 34 delovnih dni letnega dopusta. Glede na to, da zakon postavlja limit 30 dni, se mu presežek enostavno briše (tako določilo ima v skladu z zakonom tudi naš pravilnik o delovnih razmerjih). Če bi delavec poristil ves dopust skupaj in bi v idealnem primeru med tem dopustom nastopila vse sobote kot proste, bi jih bilo pet. Kot smo videli, je prosta sobota delovni dan in se šteje v dopust. Pravzaprav pa tak delavec ni v ničemer prikrajšan. Za vsak dan pripadajočega dopusta prejme ustrezno nadomestilo osebne dohodke, kar pomeni, da se mu vsi dnevi štejejo kot da bi jih prebil na delu. Kot sem že v prejšnjem prispevku omenil v naši tovarni preračunavanja ni, tam pa kjer preračunavajo bi tak delavec prejel nadomestilo le za 26 dni, ostale dni bi pa koristil v sobotah, ki se mu, čeprav v nasprotju z zakonom ne bi štele v dopust.

Ne bom trdil, da določena kvota, ko mora delavec koristiti dopust na prosto soboto ni morda preveč nape-ta, tado vsi se boste strinjali z menoj, da je to kvota bilo potrebno določiti po stopnjah glede na dolžino pripadajočega dopusta. Krivično bi bilo določiti n. pr.: štiri ali pet prostih soboto za vse delavce, ne glede ali jim pripada 14, 15, 25 ali 30 dni letnega dopusta. To bi bilo zelo krivično do mlajših delavcev. Tudi ostale tovarne in direkcije ne gredo v preračunavanje z osnovo nad 30 dni, ker to enostavno zakon ne dopu-

šča. Tudi pri njih delavec pridobi določeno število dni letnega dopusta po vseh kriterijih, ki jih določajo njihovi splošni akti in kar je preko 30 dni se ne šteje, 30 dni in manj pa se preračunava.

Če morda pisec kritične pripombe ni bil seznanjen s tem, naj pogleda 1. odst. 22. čl. pravilnika o delovnih razmerjih združenega podjetja Slovenske železarne, ki dolo-

ča: »Letni dopust delavcev, ki delajo vasi polovico polnega delovnega časa, traja najmanj 14 in največ 30 delovnih dni. V tem razponu po kriterijih tega pravilnika določeno število delovnih dni dopusta je osnova za izračun dejanskega števila dni letnega dopusta po 38. čl. tega pravilnika.« Čl. 38 pa določa način preračunavanja, katerega pa ne bi ponavljal.

Ob sklepu teh misli ponovno poudarjam, da je tak način korištenja letnega dopusta, kot ga imamo pri nas v tovarni, bolj ugoden za vse zaposlene, kot pa je način, ki velja v ostalih organizacijah združenega podjetja. Pridružujem se tudi končnim besedam pisca kritike, ki pravi: »Izračuna si pa lahko vsak sam!«

Levant

Pojasnilo komisije SR ZSS za življenske in delovne pogoje

»Po 154. členu temeljnega zakona o delovnih razmerjih se ob uvedbi petdnevnega delovnega tedna šteje sobota, kot šesti dan glede uveljavljanja pravic iz dela v delovni organizaciji (letni dopust, otroški dodatek itd.), kot da bi ga bil delavec prebil na delu.

Zakonodajalec je torej izhajal s stališča, da je prosta sobota posledica razporeditve delovnega časa med tednom in da se zato šteje tako soboto za delovni dan, nikakor pa ne kot nedeljo oziroma dela prost dan. Zato seveda pripada delavcu nadomestilo osebnega dohodka tudi za tiste proste sobote, ki sovpadajo s časom, ko je on na svojem rednem letnem dopustu.

Torej enako kakor za ostale delovne dneve in to v višini, kot da je bil ves ta čas delal poln delovni čas!

Po 66. členu temeljnega za-

kona o delovnih razmerjih traja delavčev letni dopust najmanj 14 in največ 30 delovnih dni. Čas, v katerem delavec med letom izrabi svoj letni dopust, določi delovna skupnost v skladu z naravo in organizacijo dela, pri čemer pa upošteva tudi delavčev željo (72. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih.).

Delavec ima pravico izrabiti svoj letni dopust v nepretrganem trajanju, torej naenkrat. Le na delavčev zahtevo je mogoče odobriti izrabo letnega dopusta v dveh delih, torej v dveh obrokih. Samo en dan svojega letnega dopusta pa sme delavec določiti sam, vendar mora o tem obvestiti svojo delovno skupnost najmanj 30 dni pred nastopom tega dneva letnega dopusta.

Iz povedanih določb temeljnega zakona o delovnih

razmerjih je torej jasno, da po zakonu ni dovoljeno izrabiti letni dopust v več kot dveh delih ali obrokih. To zato, ker po mnenju zakonodajalca sicer ne bi bil dosežen osnovni namen letnega dopusta, to je zagotoviti delavcu rekreacijo in obnovitev njegovih delovnih sposobnosti.

Letne dopuste je torej treba planirati tako, da jih delavci izrabijo največ v dveh delih in v okviru celotnega števila pripadajočih dni. Seveda se šteje pri tem za delovni dan kot pripadajoči in obračunski dan tudi vsaka prosta sobota, ki sovпада s časom dopusta! Kakršno koli drugačno obračunavanje pripadajočega dopusta v nasprotju z zakonskimi določili omogoča skrajševanje ali podaljševanje letnega dopusta.

Zadovoljni smo se vrnili z Biograda

Tudi letos je delovni kolektiv železarne Jesenice, omogočil za nekatere delavke in delavce brezplačen oddih na morju, kar bi si marsikdo med nami le s težavo privoščil. Potrebni pa smo morja oziroma sonca vsi, ki delamo v Železarni, saj je na Jesenicah toliko prahu in le malo sonca.

Odšli smo z avtobusom iz Jesenic ob 10. uri zvečer. Vožnja bi lahko bila udobna, saj smo se vozili ponoči, ko je hladno, le če bi moški vzdržali nekaj ur brez kajenja. V Biograd smo prispeli še zarana, da smo lahko še zajtrkovali. Presenečeni smo bili nad lepim vremenom, ki je trajalo vseh 12 dni, le en

dan je deževalo, kar pa je prišlo prav tistim, ki so se preveč izpostavljali soncu. Sicer pa smo se lahko odpočili v ličnih hišicah v borovem gozdičku. Le škoda, da ni več zelenega okolja, kakor ga imajo npr. sosede iz Biograda, ki imajo vso okolico posejano s travico.

Na splošno smo bili z vsem zelo zadovoljni. Postrežba solidna in hrana odlična in obilna, (za tiste, ki hočejo obdržati linijo še preveč) — in če še upoštevamo ekonomia in upravnico Sonjo, ki sta večkrat morala obresti vso okolico, da sta nas oskrbela z mesom, ki ga tudi v Biogradu primanjkuje, smo lahko več kot zadovoljni.

Vse prehitro so nam poteli dnevi brezskrbnega dopusta, plavanja, balinanja in včasih tudi plesa. Pripravili smo se morali za povratek nazaj na svoje domove na Jesenice in okolico. Vstati je bilo treba že ob 3. uri zjutraj, kajti naročeno nam je bilo naj bomo točni na letališču v Zadru, od koder naj bi nas letalo prepeljalo na Brnik. Toda kakšno razočaranje. Po triurnem čakanju so nam sporočili, da letala sploh ni naročenega za nas oziroma da ni posadke zanj. (enodnevna stavka pilotov nekaterih držav). Morali smo se vrniti nazaj v počitniški dom in počakati na avtobuse, ki bodo prišli z Jesenic. Lo-tevala se nas je že slaba volja. Otroci so bili sitni zaradi prekratke noči in naše hišice so bile že oddane. Vse priznanje pa kolektivu, ki nam je pripravilo še zajtrk in kosilo.

Kljub neprosto voljnemu podaljšanju dopusta še za en dan smo bili veseli, da nas je avtobus kmalu po drugi uri le odpeljal domov trenutno utrujene, toda od sonca porjavele in sveže z večjo voljo do dela.

Vaja pripadnikov SLO

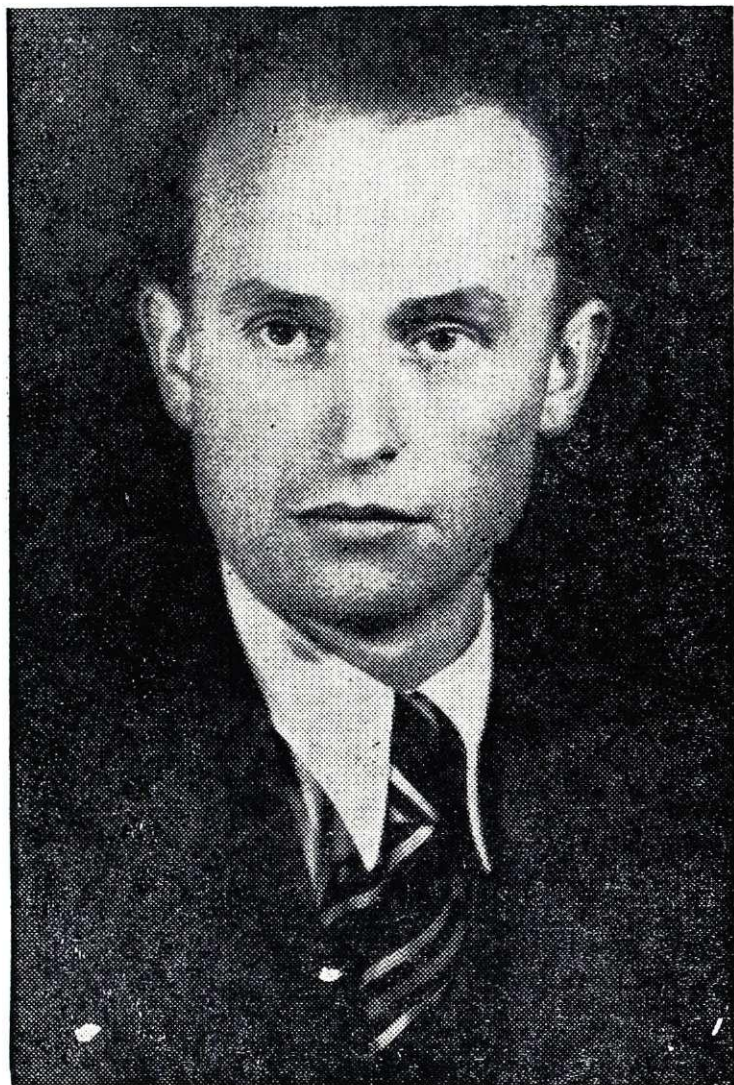
V ponedeljek, 26. t. m. je bila na strelišču v Mojstrani ob lepem sončnem vremenu in dobri udeležbi letošnja vaja pripadnikov SLO železarne Jesenice v streljanju s polavtomatsko puško v dopsne mete na razdalji 100 m in s pištolo v tarčo na razdalji 15 m. V obeh disciplinah so

bili doseženi zadovoljivi rezultati.

Ob zaključku vaje je bil vsem udeležencem demonstriran tudi način izstreljevanja tromblonskih min s puško, tako komulativnih kot trenutnih in njihov učinek, kar je letošnja vaja v streljanju napravilo še bolj zanimivo.

»Branil sem pravice svojega naroda«

Ob 30. obletnici smrti dr. Aleša Stanovnika

Drugega junija 1942 je padel v Gramozni jami pod okupatorjevimi streli eden izmed prvih ljubljanskih talcev — član okrožnega odbora OF Ljubljana dr. Aleš Stanovnik. Ko je okupator v onemoglem besu preli kri sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča, skoraj takoj za njim predstavnika krščanskih socialistov dr. Aleša Stanovnika in po kratkem času še treh vodilnih sokolskih aktivistov: Lubeja, Podgornika in Porente, je s tem zadal slovenskemu osvobodilnemu gibanju izredno močan in boleč udarec, s katerimi pa ni omajal in ne ustrašoval gibanja. Nasprotno, nedolžno prelita kri je pognala stoteren sad — nove množice borcev za svobodo in na tisoče novih somišljenikov Osvobodilne fronte.

Kot vsi drugi, je tudi Aleš Stanovnik umrl ponosno vzravnano, kot pravi mož. On, ki vse svoje življenje ni hotel in niti ni znal upogniti hrbtenice, je tudi ob prvem svitu tistega usodnega četrtka v maju svojim rabljem mirno in ponosno zrl v oči in jim povedal tisto resnico, ki ji je služil vse življenje: »Branil sem pravice svojega naroda!«

Pred obletnico njegove smrti so nam te dni obudili spomine nanj nekateri njegovi nekdanji prijatelji in tovariši dr. Marjan Brecelj, Tone Fajfar, Zoran Polič, dr. Joža Vilfan in Miro Jeršič.

»Svoj boj za narodno in socialno svobodo proti vsem zatiralcem je začel Aleš Stanovnik še kot študent v akademskih vrstah mlade katoliške inteligence in se že takrat odločno uprl izdajalski politiki slovenskega klerikalizma. Še bolj pa se je razvil v odličnega politika takrat, ko je začel svojo samostojno odvetniško prakso na Jesenicah, kjer se je odločno pridružil krščansko socialističnemu delavstvu. Ne samo, da je kot odvetnik poklicno branil delavske pravice pred nasiljem takratnih izkoriščevalcev in kapitalistov, tudi politično se je tesno povezal z delavskim razredom ter mu sledil v vseh delavskih bojih. Bil pa je pred-

vsem odločen pobornik enotnega nastopa vsega slovenskega delavstva. Zlasti za časa zveze delovnega ljudstva je bil Aleš Stanovnik za skupno akcijo vse slovenske leve, kar je takrat prineslo že določene rezultate, tako na primer zmago združene delavske fronte komunistov, krščanskih socialistov in socialnih demokratov na občinskih volitvah in prevzem občine Slov. Javornik.

Zlasti zadnje leto pred vojno, ko je bilo že očitno, da se bližajo tudi za naš narod usodni časi, je Aleš Stanovnik s svojim delom in vplivom bistveno pripomogel k odločitvi krščanskih socialistov, da se zaradi popolne enotnosti slovenskega delavskega razreda povežejo s komunisti. Ta takratna enotnost je nedvomno našla v najodločilnejših trenutkih svoj odsev v kasnejši enotnosti v Osvobodilni fronti.

»Aleš je bil kot človek in kot politik pri svojem delovanju trdno prepričan, da stare strankarske formacije na Slovenskem ne morejo in ne bodo nikoli sposobne reševati nacionalnega vprašanja in da je treba z vso odločnostjo preiti na delavske pozicije. Pri svojem delu je gledal vedno široke ljudske interese in prav zato ni videl nikakršnih zaprek v povezovanju s komunisti.

Po drugi strani pa je bila zanj značilna izredno globoka nacionalna zavest in zahteva po združenosti Sloveniji ter stalno navzoče vprašanje primorskih in koroških Slovencev. V njegovi delovni sobi je na primer visel primitiven portret zločinsko ubitega primorskega rodoljuba Ferda Bidovca, s katerim je molče manifestiral svoje prepričanje, da se bo moral slovenski človek za svoj obstoj boriti tudi z orožjem in če bo treba, žrtvovati tudi svoje življenje. Odtod tudi njegovi pogosti obiski k primorskim in koroškim rojakom.

Bil je tudi kot človek velik in plemenit, saj ga je človek v stiski in potrebah tudi dejansko zanimal in ne samo z besedami. Sam je ogromno razdal ljudem, da je pomagal, kjer je mogel.

Ko so Nemci zasedli Gorenjsko, so ga med prvimi prijeli in ga zaprli v Begunjah in nato v Šentvidu nad Ljubljano. Takrat je odločno odklanjal kot nesmiselno sleherno intervencijo zanj. Iz zapora je pisal:

»Marinka (žena, op. p.) naj se nikamor ne zapisuje. Čast je velika stvar. Kdor jo pogazi, ga peče vest. Tistim, ki so nas tako ponižali, ne smemo poljubljati rok. Najbolj jih zadene ponosno obnašanje. Če je bila naša usodna odločitev v marcu zaradi časti, moramo biti dosledni. Nikoli ne smemo mahedrati. To je fatalno. Le konsekvence, ponos in močnatost nas lahko dvignejo iz obupa. Kdor ne spoštuje človečnosti, ga dostojanstveno preziramo... Ne upropaščajmo se s prodajanjem in konjujanjem in klečplaznostjo. Vsi tisti, ki čuti jo kako odgovornost, naj to premislijo. Nas so ponižali

UROŠ ZUPANČIČ

VIDEL SEM JIH...

Ob 60-letnici GRS

(Nadaljevanje)

V zatrepu, okrešlju in krnicah so se splašili tropi gamsev, lovci so začudeno ustavili korak in potegnili v nosnice duh po žveplu, prebivalci treh dolin so dali gori novo, pravo ime Podrta gora. Samotnemu popotniku, ki je v tistih dneh hodil po meliščih pod Podrto goro se je zdelo, da je slišal iz stene, nerazločne, pojemajoče klice, ki pa so kmalu zamrli, še predno se je potočil nov kameniti drobir prav izpod samega vrha. Sam ni dobro vedel, ali se mu je to samo zdelo, ali je res slišal slabotne glasove, morda sta se spodaj v lesu pogovarjala in poljubljala bor in smreka, morda je zajel zajec, ko ga je napadla že dolgo zasledujoča podlasica, ali je planila na plen ujeta, morda celo orel, ki je gnezdil v najbolj temni, prepadni in strčasti tokavi gore...

To ugotovitev je samotar skril in ohranil za sebe, ni se hotel s pripovedovanjem smeti pri lovcih in pastirjih v dolini, ki so zelo dobro poznali življenje pod gorami in v robah.

Naglo so minevali dnevi, tedni in meseci, po Podrti gori so jezdile mečave in snežni meteži, plazovi so prek zime globoko zametli sveže rane v stenah, robah, grebenih in pečeh. Po vrhu gore in po grebenih so vihrale snežne zastave, da je bila vsa Podrta gora podobna pobesnelim konjem.

Prišla je pomlad, ko je toplejše sonce lomilo in trgalo ogromne snežne grebenske opasti, ki so v enem samem slapu merile višine z vrhov do krnic in okrešljev. Podrta Gora je vedno znova in znova dobivala nove podobe in nov obraz.

Plezalci in alpinisti, skupaj s prebivalci treh dolin bi sko-

raj že pozabili na tisto strašno razdejanje pred leti.

Čez leta je Klemen dobil nepodpisano pismo s kopico najrazličnejših vprašanj, na katera je dobil le težko pravi odgovor, pismo je bilo napisano in oddano v daljni deželi prek morij in oceanov...

Skrivnost pisma je Klemen skril in hranil nekje globoko v svoji notranjosti, vsebina pa mu ni dajala miru niti podnevi, niti ponoči. Glodala je kot črv po njegovi notranjosti. Klemen se je zalotil hote ali nehote vedno bolj pogostokrat v in pod Podrto goro, hodil je po poteh lovec, drvarjev in pastirjev, hitel po stečinah divjadi, iskal je nekaj, hotel je najti kakršnokoli sled...

Plezal je po grebenih in se vesil po robah, lezel po policah in okrajkih pod previsi, nad zevajočimi prepadi, hotel je biti vedno blizu svoji nerešeni uganki. Iskal je od-

govora na sto in sto vprašanj. Skoraj je vedel za vsak klin, ki so ga plezalci zabili v tej ali oni zajedi pred in po odlomu tisto jesen.

Spraševal je in prisluškoval v tej ali oni dolini, ljudi ki so poznali in obiskovali goro, ali ki so živeli pod goro.

Minila so leta, vrstile so se zime in poletja. Podrta gora se je umirila in prebolela svojo strašno brazgotino, stečine so vodile iz okrešlja in krnic po policah in robah. Orli so znova gnezdili v strehastih tokavah, rumenokljuni ni in rdečenogi kavri so iskajoč plena krožili okoli Podrte gore nad tremi dolinami.

Klemen skrivnosti ni mogel več skrivati v sebi, ko je dobil drugo pismo z enako zagonetno in sprašujočo vsebino. V bivaku sredi stene, v temni noči, ko sta prejšnji dan preplezala težko prvenstveno plezalno smer v sosednji steni, ko sta budna, obujajoč bogate spomine na razkošna doživetja zrla Podrta gori iz oči v oči, jo je zaupal sprva čisto tiho Boštjanu, ki je rad s srcem in ljubeznijo, navdušenjem pomagal vsakomur, ki je bil v gorah dobre-

ga sveta in pomoči vreden in potreben.

Sredi noči sta se Boštjan in Klemen pogovarjala tja do jutra, ko so rahle znanilke novega dne poljubile najvišja čela špirov nad tremi krnicami, okrešlji in zatrepi. Beseda je tekla gladko, globoko in iskreno, Klemen je Boštjanu iskreno povedal in zaupal vse o obeh pismih, koliko časa je na tiho posvetil tej uganki in govoril mu je vse kar je ugotovil v teh dveh, treh, ali več letih odkar je Podrta gora dobila svoje ime.

Boštjan je obljubil Klemenu, da bosta skrivnost ohranila zase...

Oba mladca odlična plezalca, poznavalca teh gora, neustrašna in požrtvovalna gorska reševalca, sta od tiste noči dan za dnem hodila okoli Podrte gore in vztrajno iskala odgovora na sto in sto nerešenih ugank in vprašanj. Bila sta tako rekoč vedno blizu svojemu življenjskemu cilju. Oba sta bila odločena, da morata sama ali s kom drugim, lovci in pastirji, domačini iz treh dolin pod Podrto goro ali skupaj z Joštom in Martinom priti

ko, nihče nikoli. Na ponižanje odgovor prezir.

Naj svetega mora le biti, če ni ni sveto naše slovensko ustovnanje, naša sveta zemlja, naši otroci, starši, po naj propademo!...

Neštetokrat so mi pred očmi fantje iz Bazovice. To je cvet, zgled ponosa, zaveštv. In narod, ki ima takunake, je vreden življenja. Še druge zglede imamo, najmanjmo se po njih, ne o lahkih.

Či se z nami kdaj kaj govorijo, naj vedo otroci, da so bolj starše, ki so bili slojci, ne šleve. Kdor ostane, njegova dolžnost, da o pravem času vse pove.

Či se ga izselili v Srbijo, Kamenico pri Valjevu. Na konec julija 1941 se mu je reklo, da se je ilegalno bil v Ljubljano, kjer je akca delati v Osvobodilni fronti. Bil je član Okrožnega komiteja OF za Ljubljano, član vrhovnega glasu, na član političnega odbora OF.

Vsem sekretariatu okrožnega odbora OF je bil Aleš članik predstavnik kršnih socialistov, Jože Mokropozneje ga je zamenjal ušereb) predstavnik komunistov in Zoran Polič Sol.

»Trijie smo se sestajali sestan. Z Alešem Stanovnikom je bilo idealno sodelovanje so bili to zares prijetnost. Odločni in močni govori o delu, o akcijah, smo ekipa, kjer ni bilo enkrat samkrat čutiš prejšnje različne trarske pripadnosti. Vse, ravne smo podredili ciljem OF in prizadevanjem a mo enotnost.

o in do resnice žalostne gedi, ki se je tisto esodigrala v žlebovih in ob Gore.

Zvimi dognanji, z nomenledki sta Klemen in oš vedno močnejše vevav uspeh akcije.

Mo je leto in Klemen il novo pismo, ki ga ezovalo, da kot najoljpoznavalec teh gora šianko in prinese jasen lgr.

Šin tudi skupaj z Bošam Klemen ni bil v sta-

Aleša Stanovnika sem ohranil v spominu kot izredno odločno, močno in predvsem pozitivno osebnost. Njegovo mnenje, ki ga je vedno izrekel naravnost in odkrito, sem izredno cenil, saj je iz vsake njegove besede in dejanja odsevala iskrena želja po čimvečji enotnosti v Osvobodilni fronti. To naj ilustriram z enim samim primerom. Spominjam se, da je bila na takratni banovini močna krščanskosocialna skupina in predlagal sem Alešu, naj bi šel on na sestanek z njimi, ker bi morda več dosegel kakor jaz. Odločno se je uprl. »Čemu neki,« je dejal, »Zvezo z banovino imati in zavedati se morajo, da so vključeni v enoten aktiv Osvobodilne fronte. Ne vidim potrebe, da bi z njimi posebej obravnavali stvari.«

Morda je preveč verjel v ljudi, v to, da ga ni nihče sposoben izdati. Morda je bil tudi preveč prepričan, da se mu ne more nič zgoditi. Čeprav je živel napol v ilegalu, se ni nikoli kaj dosti skrival, kljub temu, da so ga tovariši opozarjali na večjo previdnost. Zaradi ugleda in priljubljenosti, predvsem pa zaradi velikega vpliva, ki ga je imel na ljudi, pa je bil čedalje bolj se utrjujoči beli gardi trn v peti. Tako ga je izdajalsko oko belogardističnega agenta izsledilo in ova duška roka ga je pokazala okupatorju. Prijeli so ga 22. maja 1942 zvečer v stanovanju prijatelja Mira Jeršiča v Dermotovi ulici. Ni bežal, saj ni verjel, da bi mu lahko dokazali kaj posebnega. Sicer pa niso iskali dokazov. Obsojili so ga brez procesa in brez sodbe. Že 2. junija je padel pod strelo v Gramozni jami. VANDA ŠKODNIK

nju odgovoriti na zahtevana vprašanja...

Jošt in Martin sta privolila dobrima prijateljima, da bodo skupaj raziskali skrivnost, ki jo skriva Podrta gora...

Vsi štirje so bili trdno odločeni, da morajo biti močnejši od žugajočega in hromičnega strahu, dognati nekaj težkega, nevarnega in posebnega jim je dajalo moči, da so premagali strah in zatajili nevarnosti.

(Se nadaljuje)

Popravek

Zadnji številki Železarja je bilo na srednjih dveh straneh v sestavku Srečka Sorlija SPOMINI NA TEŽKOLETA PRETEKLOSTI v tretjem stolpcu od leve desni od 10 vrste naprej izpuščenih nekaj vrstic, ta del sestavka še enkrat objavljamo v celoti. S se tudi oproščamo avtorju in bralcem.

Preobširno bi bilo opisovati vse nadaljnje sodne pise v letu 1938, do zadnjega, ki je bil 29. septembra na katerem so sodili sedmim Istranom. Ustavimo se ob velikem procesu 14. decembra 1941, na katerem so sodili 60 obtožencem in katerih mnogi so dobri znanci na Jesenicah.

— Da, zločinec in morilec! Ti in tolpa! — je zavpil in se iztrgal iz učiteljevih rok, ta pa je zgrabil palico in ga udaril z vso silo po glavi, da se je razred, stene, sošolci, vse razletelo v strahoten blisk, nato pa mu je oči zagnila tema. Čutil je, da pada, kakor da bi lezel sam vase. Sesedel se je, potem pa se je tema spremenila v gost mrak in mrak v meglo, ki se je potem začela naglo redčiti, dokler ni skozi zagledal učiteljevega obraza tik nad svojim in šele potem začutil, da ga učitelj stiska z eno roko za nos, z drugo pa ga drži za brado in da ima v ustih že polno učiteljevih jetičnih izpljunkov.

— Požri, pes! Požri! — je zaznal učiteljev glas in potem učiteljev hrk, s katerim mu je poslal v usta nov pljunek, gnojen in obarvan s krvjo, tako da se mu je pri priči obrnil želodec in da je v trenutku izbruhal vse, kar je imel v želodcu in v ustih naravnost v učiteljev obraz.

Učitelj je odskočil in bruhnil tudi sam, nato pa zbežal iz razreda, namesto njega pa je čez čas vstopil župnik.

— Kaj ste imeli? — je vprašal strogo.

Povedali so mu in kazali nanj, ki je imel na čelu oteklo podpludbo in ki je, še ves umazan od učiteljevih pljunkov in lastnih izbljuvkov, in ki je odhajal na stranišče, da bi se vsaj za silo ocedil.

Ko se je vrnil, je mislil, da ga bo župnik oštel in kaznoval.

Ali župnik je bil Slovenec, njihov človek, čeprav ga ljudje niso preveč spoštovali, ker jih je vselej svaril, naj se oblasti ne upirajo, ker je vsaka oblast od boga in ker z neposlušnostjo in sovraštvom podžigajo oblastnike še do večjega nasilja nad ljudmi. Slovenski jezik v uradih, na županstvu in sodišču so že prepovedali, a če bo šlo tako naprej, ga bodo

ukinili popolnoma tudi v šoli in naposled še v cerkvi, da jim bo moral potem oznanjati božjo besedo in pridigati v tujem jeziku.

— Treba je potrpeti in trpeti, ker nas trpljenje vodi k bogu in zveličanju. Bog že ve, zakaj nas tepe in opominja z nesrečo in trpljenjem. Zato pa bo tudi naše zasluženje na onem svetu večje, zakaj, kdor je na zemlji ponižan, bo pred božjim obličjem povišan in nič manjši, nič slabši od slehernika, ki ga bo božja milost pripeljala v božje kraljestvo.

Take so bile navadne župnikove pridige. Zato je takrat mislil, da ga bo župnik oštel, ker ni ubogal učitelja in ker je učitelju povedal v obraz, kar ga je bolelo.

Toda župnik je molčal. Verjel je otrokom in se še istega dne odpeljal v Gorico in poročal šolskim oblastem, učitelj pa je zaradi razburjenja moral v bolnišnico, iz katere se ni več vrnil.

Prišel je nov učitelj, a ni bil nič boljši od prejšnjega. Bil je fašist, ker je prav tisto jesen italijanski kralj izročil oblast Mussoliniju in so se za Slovence začel časi nedopovedljive uzakonjene krivice. Vse do lanskega poletja ga je ta učitelj mučil, ker ga je zalotil pri trganju fašističnih lepakov in uradnih proglašov na občinski tabli. Mama je morala plačati globo, njega pa je učitelj prisilil, da je moral izprazniti stekleničko ricinusa.

In z ricinusom ga je pital še nekajkrat, ker je v šoli govoril slovensko.

— Požri! Požri! — je kričal nad njim z južnjaškim naglasom in zagotavljal, da bo vsakogar, ki ga bo slišal govoriti slovensko, pital z ricinusom toliko časa, dokler ne bo iz duše izpral zadnje besede tega barbarskega jezika.

— Čakal bo, a ne bo dočakal! — sta si prisegla z Jankom in s suhimi hruškami in živalskim ogljem zdravila neprijetnosti, ki jima jih je povzročal učiteljev ricinus. Svojemu jeziku pa tudi trganju fašističnih plakotov se nista in se ne bosta nikoli odpovedala. Andrej je imel prav, ko je Janku in

njemu rekel, da sta bila tigrovca že prej, še preden so ustanovili tajno tigrovske društvo.

In res sta bila, če pomisli, da z Jankom krivice, ki jih morajo trpeti pod fašisti, nista nikoli voljno prenašala. Andrej ju je že prej uporabljal za marsikatero tigrovske delo. Trosila sta ciklostirane lističe, naperjene proti fašistom, nosila zaupna pisma Andrejevim prijateljem, ne da bi ju mučila radovednost, kaj je v pismih napisano. Že nekaj let nazaj sta vedela, da je Andrej član tajnega društva, ki deluje proti fašistom in italijanski posesti slovenskih in hrvaških pokrajin, ki so se jih Italijani prilastili na tako nepošten in krivičen način, in da se s svojimi tovariši bori proti ljudem, ki so upognili hrbtenico pred novimi gospodarji in ki so, prodanci, celo bolj italijanski od samih Italijanov in mnogo bolj zagrizeni in sovražni do slovenskih rojakov kakor pravi italijanski fašisti.

O, tudi taki so, — so že prva povojna leta z žalostjo ugotavljali. V vseh slojih jih najdeš, med revnimi, a še bolj med bogatimi. So reveži, posamezniki, ki so se včasih čutili kot zadnje ničle v vasi, pa so se hoteli maščevati sovaščanom za prezir, ki so ga bili včasih deležni, čeprav marsikdaj po pravici. Zdaj so med fašisti in potujčevalci prav tako kakor bogati in imenitneži, ki so hoteli ostati imenitni tudi v očeh novih oblastnikov, kakor so bili imenitni v očeh nekdanih avstrijskih in ki so sami predstavljali oblast kot bivši župani ali občinski odborniki. Najbrž se jim je bilo pretežko spremeniti v navadne vaščane in državljane. Oblast jim je zlezla v glavo in rit in se je niso hoteli odpovedati. Raje so se odpovedali svojim slovenskim priimkom in imenom, kakor da bi prenehali biti nekaj.

V njihovi vasi sicer ni bilo nikogar ne med revnimi ne med imovitejšimi, ki bi prenehal biti Slovenec in ki bi se prostovoljno odpovedal svojemu

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

slovenskemu imenu. Toda v večjih vaseh in krajih so se že pojavljali razni Tartiniji iz pravih Tratinikov, Trinciji iz Prinčičev, Grasniji iz Krasničev, njihovi novorojenci pa so dobivali pri krstu imena italijanskega kralja in princev ali drugih pomembnih in nepomembnih mož iz italijanske preteklosti in sedajnosti, od velikega pesnika Danteja do zločinskega trinoga Benita.

In takim staršem so celo dajali nagrade, krsti pa so bili izredno slovesni. Otrokom so botrovali v očeh fašistov pomembni botri in botre, ki so namesto v domačem povijalu držali pri krstu novorojenca povite v zeleno-belo-rdeče kraljevo italijansko trobojnico in marsikdaj zardevali, če so to svetinjo novorojenčki pobarvali s staro rumeno cesarsko barvo ali še s kakšno drugo, če je slovesnost predolgo trajala.

Ljudje so se ob takih ceremonijah sprva zabavali, češ, celo novorojenčki na svoj način nasprotujejo barvam, v katere so jih povili, in botrom in staršem za imena Dante, Flora, Regina, Benito, Umberto.

Toda kmalu so se zresnili. Taki ljudje in taka imena bi lahko dala italijanski videz ne samo slovenski pokrajini, ki so jo že tako prebarvali s poitalijančenimi krajevnimi imeni napisi na šolah in uradih, marveč tudi prebivalstvu.

Proti takim koristolovcem, ki so se vdinjali nasilju in sami postali nasilniki, so se prav člani tajnega društva TIGR postavili po robu s protinasiljem in vzpodbujanjem drugih Slovencev, naj vztrajajo pri svojem slovenstvu, do koristolovskih in hlapčevskih odpadnikov pa pokažejo na vsakem koraku svoj prezir. Za vse to pa bi se koristolovski in hlapčevski rojaki, nagnjeni k odpadništvu, najbrž sploh ne zmenili, saj so imeli na svoji strani fašistično moč in oblast. Zato jih je bilo treba ustrahovati in opominjati z grožnjami, da jih čakata narodova obsodba in prezir, pa tudi kazen, če bodo fašističnim oblastem pomagali zatirati slovensko ljudstvo.

Dve kakovostni publikaciji ZS Slovenije

V slabih treh mesecih sta pri Zvezi sindikatov Slovenije izšli dve priročni knjižnici, ki bosta zelo koristni, pomagali političnim delavcem, obenem pa spodbudili razprave in večjo aktivnost po teh vprašanjih v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Prva knjižnica nosi naslov **Temeljna organizacija združenega dela**, katere avtor je Peter Toš, druga pa obravnava **Minulo delo v samoupravnih družbenoekonomskih odnosih**, njen avtor pa je Blagoje Bošković. Ker obe vsebini segata na področje uveljavljanja ustavnih dopolnil, v tem trenutku zelo aktualnih vprašanj, želimo v nadaljevanju opozoriti na najbolj pomembna poglavja oziroma vsebino.

Knjižica **TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA** poleg uvoda, ki predvsem razlaga namen, ki so ga pri oblikovanju gradiva zasledovali, vsebuje oziroma obravnava še naslednja vprašanja:

- Temeljna organizacija združenega dela (TOZD) in ekonomski cilji;

- Sporazumno združevanje akumulacije namesto odtujevanje;

- TOZD kot temeljna oblika združenega dela;

- TOZD in pravica do samoorganiziranja;

- TOZD mora biti družbenoekonomsko zaokrožena in učinkovita celota;

- Temeljna oblika za uresničevanje samoupravnih dolžnosti in pravic je TOZD;

- Pravna subjektiviteta ne sme krniti družbenoekonomskega položaja delavcev v TOZD;

- TOZD in njena organizacija;

- motivi za združevanje in oblike združevanje TOZD;

- Delovna organizacija in TOZD;

- TOZD funkcionalno presegajo okvir delovne organizacije;

- Samoupravni sporazum o združitvi, statut in drugi splošni akti;

- TOZD mora biti sinteza strokovne in politične akcije; Razen teh poglavij so v knjižici objavljena besedila XXI., XXII. in XXIII. dopolnila ustave SFRJ in XXVII., XXVIII., XXIX. in XXX. dopolnila ustave SRS.

Že v predgovoru je poudarjeno, da je pot do uresničevanja dopolnil k ustavi SFRJ in dopolnil k ustavi SRS, v posameznih primerih lahko zelo različna, ponekod dolgotrajna in zahtevna, zato tudi ni mogoče določiti nekih modelov ali receptov, ki bi jih vsiljevali v samoupravno prakso. S to knjižico oziroma gradivom, želijo doseči poleg spodbud k tovrstnim razpravam, tudi nujno potrebno enotnost v izhodiščih, predvsem pa večje razumevanje vsebine in duha ustavnih dopolnil.

Druga publikacija, ki je pred nami, nosi naslov **MINULO DELO V SAMOUPRAVNIH DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSIH**. Knjižica je posledica razprav o ustavnih dopolnilih, ki so opozorile, da je potrebno člane sindikalnih vodstev oborožiti s spoznanji in širšo razlago o

pomenu in predstavi minulega dela v samoupravnem družbenoekonomskem sistemu. V uvodu avtor poudarja potrebo po celoviti analizi te problematike in opredelitvi vloge minulega dela v samoupravnih družbenoekonomskih odnosih. Vsebinska knjižica je le prispevek na temo minulega dela, ki opozarja na nekatera ekonomska in teoretična vprašanja v zvezi z minulim delom v samoupravnih odnosih. Avtor pa v nadaljevanju obravnava še naslednja vprašanja:

- Kratek oris razprav in obravnave minulega dela pri nas v vsem povojnem obdobju;

- Označitev aktualnih problemov minulega dela;

- Pojem, značilnosti in pojave oblike minulega dela;

- Interes delavcev v združenem delu, da bi učinkovito izkoristili minulo delo;

- Kapitalizem — vladavina minulega dela nad živim delom;

- Socializem — vladavina živega dela nad minulim delom;

- Samoupravljanje kot okvir za reproduciranje minulega dela pri nas;

- Razvoj družbene lastnine in minulega dela;

- Pridobivanje dohodka na podlagi tekočega in minulega dela;

- Delitev dohodka (in osebnih dohodkov) na podlagi minulega dela;

- Uporaba načela o minulim delu v delovnih organizacijah v izvangospodarskih dejavnostih;

- Minulo delo v samo-

upravni razširjeni reprodukciji;

- Upravljanje z minulim delom;

- Minulo delo, stabilnost in varnost materialnega in družbenega položaja delovnega človeka;

- Minulo delo na področju osebnega dela;

- Razvoj tržnih odnosov, enotnega jugoslovanskega tržišča in minulo delo;

- Krepitev interesa in odgovornosti delavcev za minulo delo;

- Normativno urejanje problematike minulega dela;

Poleg povzetka, je na zadnjih straneh knjižice objavljen tudi slovarček tujk, ki so uporabljene v besedilu.

Najbrž je povsem odveč poudarjati velik pomen obeh publikacij, ki jih je izdala služba za informiranje pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, v tem trenutku, ko se v razpravah o

uresničevanju ustavnih sprememb, obe vprašanji obravnavata z različnih aspektov, oziroma ko ostajajo v razpravah odprta številna vprašanja. Knjižici ne bosta samo imenično pomagale sindikalnim delavcem, temveč tudi vsem političnim delavcem in samoupraviteljem za boljše razumevanje obeh vprašanj, pa tudi ekonomistom in ostalim strokovnjakom, ki se niso poglabljeno lotevali teh tem. Morda bi bilo celo potrebno vsebino obeh knjižic s kratkimi povzetki in razlagi obravnavati na sindikalnih, mladinskih in partijskih sestankih, predno začnemo širšo razpravo o obeh vprašanjih v Železarni. Obe knjižici naj bi pomenili tudi spodbudo za organiziran začetek izobraževanja in usposabljanja delavcev. S tem bi nedvomno pospešili hitrejši prehod od besed k dejanjem in uresničevanje ustavnih sprememb, kakor uresničevanje naloge usposabljanja delavcev za neposredno upravljanje.

S sej sindikalnih odborov

LIVARNA

Deseta seja sindikalnega odbora livarne je bila 19. junija. Na seji so analizirali izpolnjevanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da je bil izlet izveden po programu, prvakom za dosežene rezultate v zimsko športnih tekmovanjih bodo nagrade podeljene, spomenik padlim borcem pa bodo okrasili in obnovili ob praznovanju dneva borca.

Daljši čas so na seji razpravljali o organizaciji piknika, ki so ga že imeli V Završnici 25. t. m.

V drugem delu seje je predsednik sindikalnega odbora opozoril na bližnjo proslavo v Zadobrovi pri Ljubljani. Odbor je odobril udeležencem proslave iz obrata livarna po 30 din. Ob koncu seje so razpravljali še o poškodbi sodelavca Stanka Železnika in mu odobrili denarno pomoč. Predsednik sindikalnega odbora tov. Torkar je člane odbora informiral še o predlogu tovarne Plamen iz Kroke za prispevek k stabilizaciji. K navedeni problematiki člani odbora niso imeli posebnih pripomb.

Uporabna spoznanja iz psihologije

Psihologija v Železarni

I.

Mnogim ljudem zveni beseda »psihologija« šele precej čudno in tuje: nekateri pomislijo na intimne nasvete po časopisih in revijah, drugi se spominjajo testiranja, tistim najmanj poučenim pa je psihologija skoraj enaka »skrivnostni« hipnozi ali celo čarovništvu. Sodoben psiholog se takim pojmovanjem lahko le nasmeje, čeprav je v veliki meri tudi sam kriv, ker premalo seznanja ljudi s širino in resničnostjo svoje stroke.

Davek za taka pojmovanja so plačevali tudi psihologi v naši železarni, ki so glede na jugoslovanske ali slovenske razmere zgodaj zaorali ledno. Njihovo delo se je sprva zoževalo na občasna testiranja, raziskovanja o gibanju delovne sile, izvedbo nekaterih anket ipd. Posebno v prvih naporih je neznani psihologiji dokaj pomagala že uveljavljena medicina dela, s katero bi tudi v prihodnje želeli čim tesneje sodelovati. Kasneje je testiranje postalo sistematično, raziskave o fluktuaciji, odsotnosti in drugih kadrovskih problemih so se poglabile in razširile.

SEDANJE IN PRIHODNJE NALOGE

Tehnologi in ekonomisti si prizadevajo doseči maksimalno proizvodnjo najboljše kvalitete v najkrajšem času; toda to ni dovolj za polno učinkovitost človeškega dela, ki mora tako produktivnost

doseči še z najmanjšo energijo in z največjim zadovoljstvom delavcev. A za te cilje tehnika in ekonomika nista zadostni, zato jih moramo podpreti in dopolniti še z medicinskim, psihološkim in sociološkim obravnavanjem odnosa med človekom in delom.

In kakšna naj bo pri tem naloga psihologa? Najbolj na splošno in v načelu predvsem dvojna: prizadevati si mora, da človeka kar najboljše prilagodi delu in da delo kar najboljše prilagodi človeku.

Prilagoditi človeka njegovemu delu

Če hočemo zaposliti »pravega človeka na pravo delovno mesto«, moramo seveda spoznati oboje: delovno mesto in delavca. Prvega s sistematično analizo del. mest, delavca z razgovorom, testiranjem ipd. Seveda pa to ni dovolj: poskrbeti moramo za sistematično poklicno uvajanje, izobraževanje in usposabljanje. In še več: spremljati in ocenjevati moramo delavčovo uspešnost, skrbeti za premeščanje, napredovanje in nadaljnje izpolnjevanje zaposlenih.

Prilagoditi delo človeku

Psiholog bi se moral jasno zavedati, da je človek sicer izredno prilagodljiv, a da ima tudi ta prilagodljivost določene meje, ki se jih ne sme prekoračiti. Zato naj psiholog v industriji s svojim znanjem sodeluje tudi pri oblikovanju dela, torej z nasveti za najugodnejše drže in gibe telesa, najbolj racionalno ureditev strojev, orodja in signalnih naprav, delovnega tempa in ritma, razporeditve odmorov in ugotavljanja utrujenosti. Sodelovati mora pri izboru funkcionalnih barv za delovne prostore, pri urejanju delovnega okolja, raziskovanju monotonosti dela in še bi lahko našteval.

Ostale naloge

Psihologa vsekakor zanimajo tudi medsebojni odnosi v kolektivu, saj se po nekaterih ocenah

zaradi medsebojnih trenj med ljudmi zmanjša produktivnost za 25 % (Carrard). Široko in zanimivo področje je tudi raziskovanje in preprečevanje delovnih nezgod. Cenijo, da je v vsakem podjetju okrog 7 % ljudi z določenimi osebnostnimi problemi, katerim bi lahko (klinični) psiholog svetoval iz težav. Posebno skrb bi morali posvetiti tudi fizično in duševno prizadetim ter alkoholikom.

Na zahodu, posebno pa še v ZDA, se psihologi na veliko ukvarjajo s psihologijo reklame: sestavljajo gesla, izbirajo barve in napise za embalažo ipd. Z uvajanjem domače trgovske hiše se tudi pri nas s tem odpira novo delo.

NAČRTI IN STVARNOST

Vse našteane naloge so obveza za bodočnost, sicer težke, a vendarle izpolnjive. Prav v zadnjem času so nastali pogoji, ki dajejo dobre upe za realizacijo: poleg že utečenih nalog okrog testiranja, kadrovskih analiz in drugega, so narejeni prvi koraki v raziskovanju nezgod, delovne utrujenosti in ocenjevanja delovne uspešnosti.

Kot novost nameravamo že v jeseni uvesti (psihološko) posvetovalnico za šolske (in mogoče tudi predšolske) otroke oz. mladino, katerih starši so zaposleni v Železarni. V posvetovalnici bomo poskušali pomagati in svetovati otrokom z vedenjskimi in šolskimi težavami.

Ena od nalog pa je tudi seznanjanje ljudi z nekaterimi psihološkimi spoznanji, ki utegnejo zanimati in koristiti širšemu krogu zaposlenih. Res je, da se dandanes dobi že na gore razne psihološke literature, predvsem še v angleščini, vendar je res tudi to, da danes večina ljudi ne najde niti časa niti potrpljenja za prebiranje zahtevnega strokovnega čtiva izven svoje stroke. Prav zato upam, da bo vrsta člankov pod naslovom »Uporabna spoznanja iz psihologije« našla dovolj zanimanja tudi med železarji.

F. Belčič, dipl. psih.

Novice iz radov- ljiške občine

Cetrtega zboru gorenjskih aktivistov v Tuhinju se je prejšnjo nedeljo udeležilo blizu 500 ljudi iz radovljiške občine. Poleg prevoza s petimi avtobusi, ki ga je organizirala občinska konferenca SZDL, je skupinski prevoz organiziralo tudi Avto-moto društvo Bled, številni udeleženci pa so prišli tudi z lastnimi vozili.

Na 41. seji obeh zborov občinske skupščine, v sredo 28. junija, so sprejeli odlok o pogojih in merilih za odmero starostnega zavarovanja kmetov v občini. Potrdili so zaključni račun občinskega proračuna in zaključne račune gospodarskih organizacij. Na seji so obravnavali tudi koncept dolgoročnega razvoja Gorenjske.

Sekcija za gospodarska, komunalna in turistična vprašanja pri krajevni konferenci SZDL Radovljica, je v ponedeljek 26. junija razpravljala o perečih problemih turizma in o dejavnosti Turističnega društva Radovljica.

Akcijo Plamena za stabilizacijo, je v posebnem pismu podprl in pohvalil tudi predsednik Tito. Pobudi Plamena so se pridružili tudi delavci Vezenine z Bleda, ki so ustanovili poseben sklad, v katerega bodo 3 leta odvajali 5 % sredstev od prodaje izdelkov. Zbrani denar bodo porabili za obnovo strojnega parka.

Koordinacijski odbor za odnose med samoupravno družbo in cerkvijo pri občinski konferenci SZDL, je v sredo 28. junija sklical posvet vseh duhovnikov v občini. Pogovarjali so se o stališčih SZDL do aktualnih vprašanj teh odnosov, ki so v občini v zadnjih letih dokaj ugodni in usklajeni.

Prejšnji teden so ostale vse mesnice v občini brez mesa, kar je posebno prizadejalo gostinska in hotelska podjetja v turističnih krajih. Šele v petek in soboto so delno dopolnili zaloge mesa, še po starih cenah, ta teden pa že računajo na nove cene. Kljub temu bo priskrba z mesom tudi v prihodnje, tako pravijo v mesarskih podjetjih, zelo kritična.

Včeraj je desetčlanska delegacija občinskega odbora borcev — prostovoljcev za severno mejo obiskala nekatere šole na Koroškem. Z učitelji se je pogovarjala o položaju slovenskega šolstva in tamkajšnjih razmerah. Gostje so poklonili tudi knjižna darila, med drugim tri izvide Svetinove trilogije Ukana.

Za konec šolskega leta so v osnovni šoli Stane Žagar v Lipnici pri Kropi odprli retrospektivno razstavo fotografij Antona Marčana iz Kranja in razstavo likovnih in tehničnih del učencev.

S številnimi prireditvami in izleti so v radovljiški občini svečano zaključili z letošnjim šolskim letom. V vseh osnovnih šolah je končalo pouk 386 učencev osmih razredov.

Trgovsko podjetje Murka iz Lesc je pred dnevi odprlo novo sodobno prodajalno elektromateriala, steklenine in gospodinjskih strojev. Prodajalna je nasproti železniške postaje, v preurejeni stavbi bivšega obrata Almire.

Občinski odbor Rdečega križa je v zadnji nabiralni akciji zbral nad tri tone rabljenih oblačil, obutve in posteljnine. Celotno zalogo so poslali kot pomoč občinskemu odboru RK v Trebnje.

V organizaciji občinskega odbora Ljudske tehnike Radovljica, je bilo 24. in 25. junija na Šobcu republiško prvenstvo radijsko vođenih modelov ladij v sedmih disciplinah. Največ uspeha so imeli člani MOLT Ljubljana, med domačini pa Dimitrij Ješe, ki je v hitrostnem razredu osvojil zelo dobro 3. mesto.

Na 20. mednarodni veslaški regati na Bledu preteklo nedeljo so spet najbolj prepričljivo zmagali blejski veslači, v četvercu brez krmarja in s tem potrdili, da so zanesljivi potniki za bližnje olimpijske igre v Münchnu.

Prejšnjo soboto in nedeljo je bilo na letališču v Lescah 6. zvezno tekmovanje v akrobatskem letenju. Sodelovalo je 22 letalcev iz 8 jugoslovanskih klubov, med njimi tudi 6 pilotov iz ALC Lesce, ki so zasedli prva tri mesta.

Večja radijska izbira

Poslušalci lahko poslušajo prvi, drugi in tretji ljubljanski ter lokalni radijski program

Marsikateri občan se je že vprašal, kako da v zadnjih dneh lahko posluša na srednjem valu novo slovensko postajo in program, izpolnjen predvsem z zabavno glasbo.

Radio televizija Ljubljana je s 15. junijem uvedla nekaj sprememb v svojem drugem programu, ki ga v Ljubljani posredujejo preko svojega lokalnega oddajnika, ki ni nič večji kot jeseniški in pa preko večjega UKV oddajnika. Tisti poslušalci, ki so imeli radijski sprejemnik tudi z možnostjo poslušanja UKV programa, so program lahko poslušali že prej, ostalim pa je sedaj omogočeno spremljanje drugega programa, ali kot ga uradno imenujejo program na valu 202, tudi preko jeseniškega oddajnika. Tako je mogoče na mestu, kjer so poslušalci sedaj spremljali le lokalni jeseniški program, spremljati drugi program: ob petkih, sobotah in nedeljah od 8. do 20. ure, ostale dneve v tednu pa od 13. do 20. ure. Tretji program RTV Ljubljana je nadaljevanje drugega programa in sicer vsak večer od 20. do praktično 24. ure. Medtem ko je drugi program izrazito zabaven, pa je tretji program izpolnjen z resno glasbo. Naj poslušalce še opozorimo, da lahko ob sedanjih moči jeseniškega oddajnika, v večernem in nočnem času dobro spremljajo program na Jesenicah in v bližnji okolici, zaradi motenj na srednjem valu, ki se pojavljajo z mrakom, pa slabše v oddaljenejših krajih, kjer sicer v dnevnem času dobro slišijo.

In kako je z lokalnim programom? Pri lokalni radijski postaji na Jesenicah smo se že dalj časa pripravljali na spremembo, ki naj bi bila v

tem, da bi svoj program imeli vsak dan. S pomočjo RTV Ljubljana bomo sedaj to svojo željo lahko uresničili. Tako bomo, s pričetkom 1. julija vsak delovni dan za eno uro prekinili prenos drugega ljubljanskega programa (od 16. do 17. ure) in predvajali svoj lastni program. To bodo predvsem novice, nekatere govorne oddaje, nekaj glasbe in pa seveda obvestila in reklame. Nedeljski program pa bo ostal enako kot dosedaj v času od 11. do največ 15. ure.

Za oddaje ob praznikih pa

se bomo posebej odločali, saj ob samo dveh programskih delavcih ni mogoče kar naenkrat prevzeti prezahtevne naloge.

Poslušalce radijskega programa na valu 202, na istem valu deluje tudi jeseniški oddajnik, prosimo, da na dopisnico ali v pismo napišejo svoja mnenja, tako o ljubljanskem programu kot tudi lokalnem programu in pošljejo na Radio Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4. Želimo, da bi za jeseniški čas oblikovali program predvsem po želji poslušalcev. T. Lipicer

Za zaključek izleta ozmerjan

V lepem nedeljskem vremenu, sva se z ženo odpravila prek Kalvarije in Dol v Javorniške Rovte na izlet. Po večurni prijetni hoji v senci gozdov, se nameriva proti domu na Pristavi. Pot naju je vodila ob travniku, že več let nepokošene trave.

Izredno lep izlet nama je zagrenil mopedist, ki se je pripeljal po travi in naju je z zelo grdimi izrazi začel pre-

ganjati. Ker se to ni zgodilo samo nama, temveč so se o njegovih nekulturnih napadih na izletnike pritoževali že drugi, naj ga imenujem z inicialkami, ta preganjalec izletnikov je polposestnik A. N. iz Javorniških rovt.

Svetujem mu, da ali ogradi svoj travnik ali da se do izletnikov, ki slučajno zaidejo ob rob njegovega travnika, vede bolj kulturno.

Praznovanje krajevnega praznika v Žirovnici

VEČER S PISATELJEM UKANE

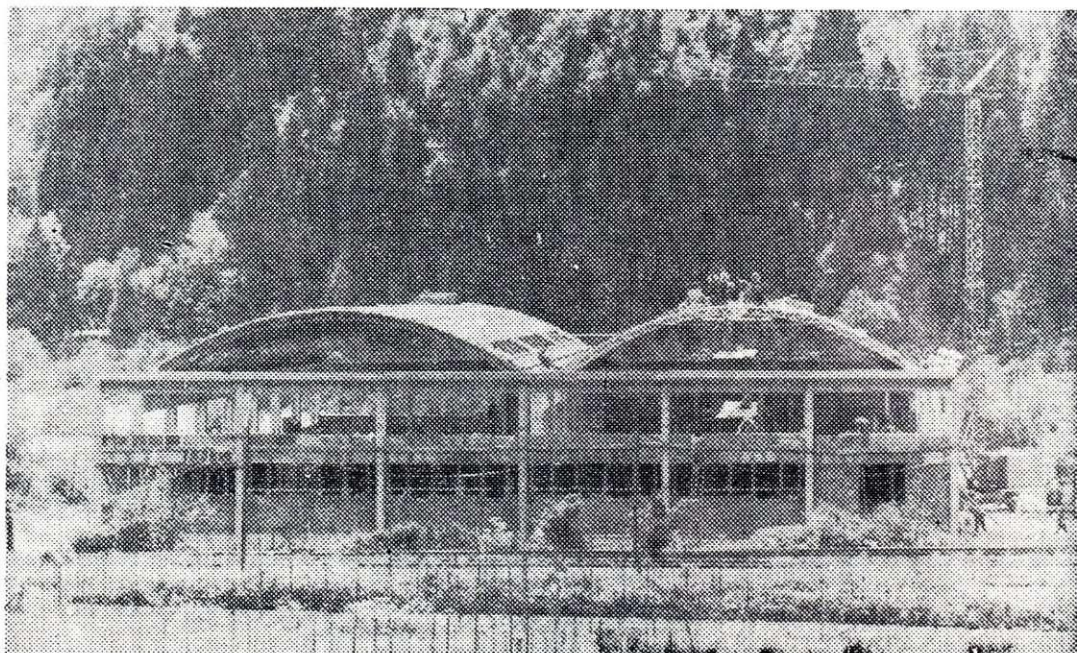
V okviru praznovanja krajevnega praznika v Žirovnici bo v soboto, 1. julija, ob 19.30 v domu Svobode na Breznici večer s pisateljem Ukane, tovarišem Tonetom Svetinom. Poleg tega bo odigrana še enodejanka Škržat v režiji Julke Dolžanove in oktet Svobode bo zapel nekaj pesmi pod vodstvom tovariša Marjana Jemca.

Vsi ljubitelji zgodovinskega romana Ukana in pisane besede pisatelja Toneta Svetine ne zamudite te priložnosti in

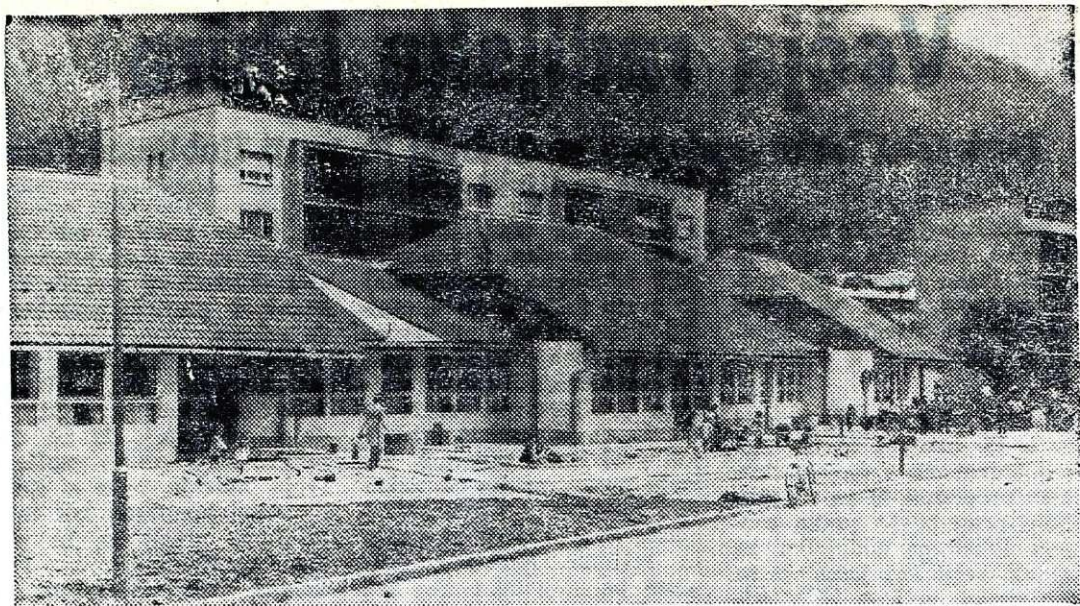
se večera udeležite v čim večjem številu.

ŠAHOVSKI DVOBOJ

V okviru praznovanja krajevnega praznika v Žirovnici je bil v ponedeljek odigran šahovski dvoboj med člani DPD Svoboda Žirovnica-Breznica in JLA. Dvoboj se je končal z zmago DPD Svoboda Žirovnica-Breznica z rezultatom 12:2. Takoj zatem je bil tudi brzopotezni šahovski turnir, kjer so zasedli prva štiri mesta naslednji: 1. Ivan Sodja, 2. Stanislav Lužnik, 3. in 4. Jože Lužnik in Milan Lužnik.

Nov obrat ISKRE na Hrušici med Savo in progo

Vzgojno-varstvena ustanova Angelca Ocepek na Plavžu v novi podobi

Že lansko leto so zrasle na velikem vrtu vrtca Angelce Ocepke nove hišice, ki predstavljajo z adaptacijo stare stavbe zaokroženo celoto. V nove stavbe se je ustanova preselila 10. junija letos. Upravnica Hilda Zgonc ki že več let vodi to ustanovo, mi je povedala o delu te ustanove naslednje:

Ker je sedaj v teh stavbah več prostora, so lahko sprejeli tudi več otrok. Za sprejem v ustanovo je določen poseben kriterij. V prvi vrsti imajo prednost otroci mater-samohranilk, nato socialno ogroženi otroci, ter otroci katerih starša sta zaposlena. Dopoldan deluje šest skupin in ena popoldan. V bodoče pa bosta verjetno delovali tudi popoldan dve skupini. Dojenčkov bo sprejetih do 24. Nekaj jih je v ustanovi že zdaj. Njihova oskrba se sestoji iz varstva, nege in

prehrane. Z dojenčki se ukvarjajo tri medicinske sestre-pediatrice smeri. Ostali otroci so razdeljeni po starosti in sicer v malčke, sredinčke in predšolske otroke. Vsak oddelek je starosti otrok primerno opremljen. Otrokom so v veliko zabavo predvsem panoji, mreže, table, magnetoskopi in magnetografi. Ena vzgojiteljica ima v varstvu 24 predšolskih otrok, druga 24 sredinčkov. Ena sestra in ena vzgojiteljica imata skupaj na skrbi 18-20 malčkov.

V ustanovi deluje tudi mala šola, ki jo predšolski otroci radi obiskujejo. Letos je obiskovalo in uspešno zaključilo malo šolo 51 otrok. Vseh otrok, ki so vključeni v to ustanovo, upoštevani so tudi otroci (24) iz vzgojno-varstvenega oddelka Frančiške Ambrožič na Hrušici in brez dojenčkov je 184.

Alkoholizem in klub zdravljenih alkoholikov – še enkrat

Nadaljujem opis kluba zdravljenih alkoholikov, ki ga je napisala naša socialna delavka Vera Švent in sicer kot svojec zdravljenega alkoholika, ki je član tega kluba. Vsa dolga leta življenja preživelega v družini alkoholika nisem vedela kaj sploh je alkoholizem in alkoholik. Prepričana sem, da se bo to komu čudno zdelo, kako je to mogoče. Šele ko tudi sam slišiš vsa predavanja v času zdravljenja svojca v škofljici in prebiraš današnjo literaturo o alkoholizmu veš kaj to pomeni. Zakaj je alkoholizem bolezen in alkoholik bolnik? Zakaj tako obvezno tesno sodelovanje svojca z alkoholikom pri zdravljenju? Zakaj nadaljevanje zdravljenja ali rehabilitacija v klubih. Res je, da se v času zdravljenja zdravi tudi družina alkoholika, ker se zdravijo njih čustva, ki so postala razvaline v času popivanja njihovega člana.

Občutek imam, da nismo več sami s svojimi problemi, ki smo jih vse doslej več ali

manj reševali sami kakor smo vedeli in znali, ali pa jih sploh nismo reševali, ker smo enostavno rekli, da se ne dajo. Klub pa je tista opora in velika pomoč alkoholiku in družini, ki vse probleme v prisotnosti zdravnika in socialnega delavca strokovno ureja in pomaga zdravljenemu alkoholiku in svojcem z nasveti. Po tolikih letih trpljenja občutim nekako olajšanje, ker se je v tej smeri začelo le nekaj premikati in se vidijo uspehi. To sem videla na primerih preko sto eno ali večletnih abstinentov na zadnjem plenarnem sestanku zdravljenih alkoholikov, ki je bil 10. junija v Kranju.

V naši občini je problem alkoholizma zelo velik, zato bi bilo potrebno, da bi reševali težave vseh alkoholikov in njihovih družin. Seveda pa moramo misliti obenem tudi na kader, ker nam bo primanjkovalo socialnih delavcev in zdravnikov specialistov za zdravljenje tovrstne bolezni.

Fj.

Na splošno so z novimi prostori in funkcionalnostjo teh zadovoljni malčki, starši, kakor tudi vzgojiteljice. Otroci imajo mnogo več prostora in se neovirano gibljejo in igrajo kar v stari stavbi ni bilo mogoče. Samo delo pa je tudi zelo olajšano.

Okolje stavb se še ureja, vendar so že vidni posamezni prostorčki n.pr. peskovniki, ki so za ustanovo velika pridobitev, kajti vsak oddelek ima svojega. Prav zdaj postavljajo še nekaj pokrit hodnik, ki bo omogočil, da bodo otroci tudi v slabem vremenu lahko na zraku in se bodo lahko razgibali.

Načrt za nove stavbe je naredila dipl. inž. arh. Tija Badjura iz Ljubljane. Mnenje strokovnega osebja je, da so hišice zelo funkcionalne in tudi njihov videz daje pravilčen izgled, kar je za otroke zelo privlačno. Ko bo okolica popolnoma urejena bo izgled še lepši.

Ravnateljica mi je povedala, da bodo prirejali razne otroške prireditve za vse otroke s Plavža (pravilne ure, likovne in glasbene ure, predvajanje filmov itd.).

Želja upravnice pa je bila, da ob tej priliki opozorim na dogajanja, ki niso prijetna in zaželjena, niti za ustanovo, niti za okolico. Opažajo, da prihajajo starejši in mlajši otroci, ki niso vključeni v varstveno ustanovo v vrt in igrišče ustanove in delajo škodo. Morda bi ob tem pojavu morali razmisliti, da bi nekeje drugje zgradili otroško igrišče za te bilo več tako zanimivo to otroke. Morda bi potem ne malo igrišče ob ustanovi.

Zmogljivost ustanove se je sicer nekoliko res povečala, vendar je to še premalo za tako naseljen kraj, kakor so Jesenice oziroma Plavž. V bodoče bo potrebno še več takih ali podobnih ustanov.

Ob koncu še najlepša zahvala upravnici in vzgojiteljicam, ki so prijazno odgovarjale na vprašanja. Malčkom pa mnogo veselja in sreče v novem okolju.

Leda Stocca

25-letnica obrtnega podjetja Kroj

Obrtno podjetje Kroj z Jesenic, ki ima svoje delovne prostore na cesti Železarnjev 14, letos slavi svoj srebrni jubilej – 25-letnico obstoja. V četrto stoletja je zraslo iz majhne obrtne krojaške delavnice z nekaj zaposlenimi delavci, v večje obrtno podjetje, ki danes zaposluje 41 visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev. Podjetje ima tudi osem krojaških vajencev in tako tudi samo ustvarja kader za nadaljnji razvoj podjetja. Plan in realizacija podjetja sta iz leta v leto večja in v letu 1971 so plan oziroma realizacijo dosegli kar s 143 %. To ugodno vpliva na nadaljnji razvoj in na formiranje skladov podjetja, ki posluje brez najetih kratkoročnih kreditov.

Podjetje ima v svojem stavu dva obrata. V prvem imajo krojaštvo po meri, kjer izdelujejo moške obleke, plašče, uniforme, hlače, smokinge, lovske obleke ter vsa moderna dela. V tem obratu izvršujejo tudi vsa popravila moških oblačil. Zelo močno je zastopana izdelava zaščitnih delovnih sredstev, delovne obleke, halje, rokavice, prahotesne in pollanene obleke.

V drugem obratu krojijo in šivajo otroško konfekcijo za deklice od enega do 16. leta starosti. V ta okvir sodijo plašči, obleke, bluže, kompleti, hlače in druga moderna oblačila po najnovejši modi. V tem obratu so povečali delavnice in jih pre-

uredili bolj funkcionalno in primerno za izdelavo otroške konfekcije. Z najetimi kreditom so kupili tudi nekaj šivalnih in obdelovalnih strojev za obdelavo omenjenih artiklov. Podjetje ima tudi v razvojnem programu v tem obratu prihodnje leto uvesti še drugo izmenno, s čimer bodo povečali obseg dela in izkoriščenost do maksimuma.

Seveda pa se v podjetju dobro zavedajo, da bi ostali na tem nivoju, pomenilo postopno stagnacijo ali celo nazadovanje. Prej ko slej bodo morali priti do novih, večjih delovnih prostorov, v katerih bodo lahko zaposlili okrog 100 delavcev, izdelovalcev otroške konfekcije v prvi fazi. S tem bo mogoče bistveno povečati proizvodnjo in v celoti izkoristiti strojni park.

Taka razširitev obrata otroške konfekcije, bi pomenila možnost nadaljnega razvoja podjetja. Zaposlili in priučili bi namreč lahko ne-kvalificirano žensko delovno silo in žensko mladino po končani osnovnošolski obveznosti.

Delovni kolektiv obrtnega podjetja Kroj, se bo moral zagrizeno in zavzeto lotiti uresničevanja omenjenih nalog. Šele uresničitev vseh predvidenih nalog bo podjetju zagotovilo nadaljnji napredek, zaposlenim pa večjo sigurnost in lepši jutrišnji dan.

Delovnemu kolektivu obrtnega podjetja Kroj ob jubileju iskreno čestitamo.

Jubilej vrtca Julke Pibernik

Otroški vrtec Julke Pibernik z Jesenic bo jeseni praznoval 25-letnico obstoja, za svoje delo pa je letos prejel tudi priznanje OF. Vrtec ima podružnico Podmežakljo, vendar že presega svoje kapacitete. V načrtu imajo dopolnitev, in sicer do leta 1973. Da bi bila sestava varstva potrebnih otrok pravičnejša, so k delu povabili tudi patronažno in socialno službo, krajevne skupnosti in DPM. Organizirano imajo poleg varstva predšolskih otrok tudi popoldansko varstvo, z dograditvijo novih prostorov pa bodo sprejeli v varstvo tudi dojenčke. Vrtec dobiva dotacije od temeljne skupnosti otroškega varstva, šele v zadnjem času pa se je začel stekati tudi denar iz osebnih dohodkov bolj načrtno.

Jesen bodo uvedli tudi diferencirano plačevanje po finančnem načrtu, s tem bodo poskušali premostiti socialno diferenciacijo. Tako bo po novem načrtu plačevanje sorazmerno s finančnimi možnostmi staršev, socialno ogroženim otrokom pa bo denar prispevala temeljna izobraževalna skupnost. Sedaj je bila ekonomska cena za predšolskega otroka 450,— dinarjev, starši sedaj plačujejo le 30 %, ostale stroške krije temeljna izobraževalna skupnost. V

vrtcu delajo po vzgojnem programu, otroci so ločeni na mlajšo, srednjo in starejšo skupino. Program upošteva telesno, umsko, moralno in estetsko vzgojo otroka. Vsak dan imajo telovadno uro, veliko časa pa preživijo na igrišču pred vrtcem.

Vsako leto prirejajo likovne razstave, sodelujejo na akademiji, organizirajo izlete, letos so bili v Planici, mala šola pa v ljubljanskem živalskem vrtu in v Tivoliju. Malo šolo vsako leto svečano zaključijo in cibicani dobijo »spričevala«. Organizirali so tudi samostojen nastop ob dnevu žena in oddajo o prometu »Kaj veš o predpisih za pešce«. Sedaj pa letuje 52 otrok v Novigradu skupaj z vzgojiteljicami.

V zadnjih letih se je skrb za otroško varstvo povečala, dobili so nove prostore na Plavžu, v Kranjski gori, kljub temu pa še vedno zaostajamo. Današnji razvoj nas sili, da se malo bolj zamislimo ob vprašanju otroškega pa tudi šolskega varstva. Smo na predzadnjem mestu v Evropi, za nami je le še Albanija. Morda tako radi pozabljamo, da je tudi otroško varstvo eden izmed faktorjev, ki vplivajo tudi na storilnost v gospodarstvu.

R. S.

Danes bi si ogledali še eno stran našega izrazoslovja, katero povzroča dovolj težav tako v govoru kot v pisavi. To je raba predlogov, pa naj bo to čisto slovenskih ali tujih.

Najprej si razložimo pojem predloga. Predlogi so tiste besedne vrste, ki najsplošneje izražajo odnose med besedami, stavki. Predlogi so pravi, torej taki, ki ne morejo izražati ničesar drugega kot najsplošnejša razmerja: od, do, k, na, z..., in nepravi, ki so že prislovi ali samostalniki ali kar že: kraj, sredi, vstric, onkraj, vprico, zoper:

a) OD Jesenic DO Hrušice je precej ozka cesta.

Takoj ZA ovinkom je kažipot.

NA mizi in ZA omaro najdeš, kar sem ti naročil.

b) SREDI mesta je spomenik, VSTRIC njega pa drevored.

KRAJ poti je sedel in se odpočil.

Učinkovitega zdravlila ZOPER raka še niso odkrili.

VPRICO njih se JE kar dobro zadržal.

Iz primerov ste lahko sami spoznali, da so v prvi točki samo pravi predlogi, v točki b pa nepravi. Nas ne zanima sedaj toliko celotno področje predlogov, kar je preobširno in nepotrebno za nestrokovnjake, kajti s tem naj se ukvarjajo jezikoslovci, ampak le tisti, ob katerih najpogosteje grešimo.

Pred leti, ko še ni imela vsaka hiša televizijski sprejemnik, so se ljudje radi zbirali pri »srečnikih«, ki so zmogli toliko denarja, da so lahko nabavili to čudo. In velikokrat je bilo slišati tole:

Pri Ančki sem bila NA televiziji.

Ne vem, kako bi bila Ančka vesela, če bi se ji Neža spravila kar na sprejemnik, sicer pa je Neža mislila čisto nekaj drugega in se je le nerodno izrazila. Povedati bi morala:

Pri Ančki sem gledala televizijo.

Da bi v hišici današnjega časa ne izgubljali dragocenih minut s tekanjem okrog, se velikokrat zatečemo k telefonu: Janez naj pride NA telefon.

No, če bi bil Janez res na telefonu, potem bi bore malo slišal, kaj mu pravi glas z onkraj žice, tako pa bi ga bilo treba poklicati:

Janez naj pride K telefonu.

Različna dela opravljamo v različnih pogojih in velikokrat lahko slišimo takole negotovanje:

POD takimi pogoji se pa res ne da nič napraviti.

Pravilno bi se glasilo:

V takih pogojih se pa res ne da nič napraviti.

Mož je dobil neko važno sporočilo in ko ga je žena vprašala, kdo ga je prinesel, ji je odvrnil:

Sporočilo so mi poslal SKOZI kurirja.

Smisel je spet smešen, stavek sicer razumemo pravilno, napisan pa bi moral biti takole:

Sporočilo so mi poslali PO kurirju.

Ljudje kar preveč radi govorimo o drugih, pa če je treba ali ne in dostikrat pride zaradi takih opravljanj do nesporazumov, celo daljših sporov, pa lahko slišimo:

SKOZI tebe je to prišlo na dan, to sem prepričan.

Pravilno: TI si to spraval na dan, to sem prepričan.

Miha se je pred letom dni nekam pritožil, pa je šele včeraj dobil odločbo v kateri piše tudi tole:

GLASOM odločbe mora biti to urejeno v prvih štirinajstih dneh.

Pravilno: PO odločbi mora biti to urejeno v prvih štirinajstih dneh.

Ko so pred kratkim spraševali nekega gostilničarja, kako mu kaj cvete posel, je s ponosom odvrnil:

Pritožbe OD STRANI gostov skoraj ni slišati.

No, to je zelo razveseljivo, še bolj pa bi bilo, če bi rekel:

PRITOŽBE GOSTOV skoraj ni slišati.

Včeraj sem slišala med obvestili po radiu tudi tole:

V SLUČAJU slabega vremena bo tekma v telovadnici.

Zakaj ne bi napisal dopisnik:

OB slabem vremenu bo tekma v telovadnici.

Velikokrat slišimo in sami zatrjujemo, da so otroci naše veselje in radost. Eni so pridni, drugi niso, o obojih je veliko govora, o slednjih pa velikokrat tole:

NAPRAM učiteljem in materi se vede skrajno nezaslišano.

Pravilno: NASPROTI učiteljem in materi se vede skrajno nezaslišano.

Tale raba predloga še posebno bode v oči:

V SVRHO izboljšanja kvalitete izdelkov bodo le-ti natančneje pregledani.

Pravilno: Da bi izboljšali kvaliteto izdelkov bodo le-te natančneje pregledovali.

V Delu sem včeraj zasledila novico o neki zelo razširjeni trgovini:

ŠIROM po Sloveniji so razpredli svoje mreže.

Predlog širom ni slovenski in ga moramo zamenjati:

PO VSEJ Sloveniji so razpredli svoje mreže.

Precej primerov smo danes že pretehtali. Prepričana sem, da mi nihče ne bi upal ugovarjati, da je to le redki plevel in da se v množici lahko skoraj izgubi in ker je le prepogost, bomo o tem še malo spregovorili v naši naslednji številki.

50 let je minilo odkar so na Javorniku v prostorih nekdanje gostilne pri Zvabu imeli ustanovni občni zbor delavskega kulturnega društva Svoboda. Med delavci, zaposlenimi pri KID v tovarni na Javorniku in na Savi, je bilo zanimanje za kulturno prosvetno dejavnost vedno večje. Društvo je imelo že na začetku razvojne poti knjižnico, tamburaški odsek in telovadni odsek. Na ustanovnem občnem zboru 23. junija 1922, je bil za prvega predsednika izvoljen Franc Zupančič, knjižnico je več let vodil knjižničar Viktor Svetina, načelnik telovadnega odseka pa je bil Martin Noč. Leto pozneje so na pobudo Ceneta Ambrožiča ustanovili še pevski zbor Karl Marx, ki pa zaradi nasprotovanja takratnih oblasti ni mogel nadaljevati z delom. Leta 1924 je upravni odbor Svobode na Javorniku vložil prošnjo za ustanovitev pevskega zbora, ki ga je prav tako vodil Cene Ambrožič. V sezoni 1930 do 1931 so dobili nov prostor v nekdanjem salonu gostilne pri Koniču. Tam so uredili manjši oder, na katerem je dramski odsek prirejal literarne večere, igre, v dvorani pri Koniču, kot so imenovali, pa so bili tudi koncerti, predavanja za odrasle in mladino. Razen predsednika Franca Zupančiča so upravnemu odboru javorniške Svobode do leta 1939, ko je bilo društvo razpuščeno, predsedovali še: Franc Dolinar v šestih mandatnih dobah, po enkrat pa Anton Žagar, Franc Žumer in Franc Pukl.

Moški in mešani pevski zbor je vodil prizadetni zborovodja Franc Mencinger, dramski odsek pa Franc Kelih in Edo Giorgioni, ki je bil več let tudi tajnik društva. Razen Viktorja Svetina, je bil knjižničar tudi Lojze Turel, ob razpustu društva v letu 1939 pa so imeli v knjižnici že prek 1000 knjig. Po znanem celjskem zletu, ko so v Sloveniji razpustili društva Svoboda, so na Jesenicah in na Javorniku ustanovili DKD Enakost, ki pa so ga režimske oblasti leta 1939 s posebnim odlokom razpustile zaradi »zbiranja mladoletnih otrok«.

Javorniška Svoboda je med drugo svetovno vojno izgubila precej članov, ki so bili aktivni v pevskem zboru in dramskem odseku. Svoja življenja so žrtvovali med drugimi tudi pevovodja Franc Mencinger, tajnik Edo Giorgioni in knjižničar Viktor Svetina.

V povojnih letih je delo v društvu znova zaživel. Z delom je nadaljeval pevski zbor in dramski odsek, ustanovili so tudi godbo na pihala, tamburaški orkester godalni orkester, pionirsko folklorno skupino, šah, in izobraževalno sekcijo, ki je prek delavske univerze v prostorih osnovne šole organizirala več predavanj. Člani Svobode so bili že pred drugo svetovno vojno pobudniki za izgradnjo delavskega

doma in so leta 1925 med prebivalstvom Javornika in Koroške Bele organizirali prvo večjo nabiralno akcijo.

Iz gledališča Tone Čufar

Premiera drame Vida Grantova

Kot zadnjo novost v letošnji sezoni smo v preteklem tednu gledali dramo Ferda Kozaka Vida Grantova.

O kakovosti in pomenu tega dela za slovensko dramatiko, smo v Železjarju že pisali pred premiero. Zato danes samo nekaj besed o izvedbi.

Režijsko je dramo pripravil Bojan Čebulj. Ni imel lahkega dela, vendar ga je opravil dobro. Pri tem so mu izdatno pomagali igralci s svojimi uspešnimi kreacijami. Tako je predstava tekla dobro in s stopnjevanjem napetosti pritegnila ter osvojila gledalce.

Tudi prijetno in dobro funkcionalno sceno je zasnoval režiser. Med igralci je treba na prvem mestu omeniti gosta — domačina Miha Baloha. Vlogo Toma Granta je odigral v velikem slogu in s pravo profesionalno večino. S svojo izredno igro je potegnil za seboj tudi ostale igralce in s tem izdatno pripomogel h kakovostni izvedbi predstave. Edino pripombo je mogoče dati na njegovo

Njihova želja je bila izpolnjena šele pred tremi leti ko so nov delavski dom izročili (Nadalj. na 15. str.)

občasno pretiho izgovorjavo. Zato so ga gledalci, ki so bili bolj oddaljeni od odra slabo slišali. Vzrok za to je verjetno v tem, da je Baloh bolj navajen nastopati pred televizijskimi in filmskimi kamerami, kjer je treba govoriti manj glasno kot na odru.

Ostali igralci so tudi do prinesli svoj delež k uspehu te predstave. V prvi vrsti Bojan Čebulj in Marjana Čebuljeva, ki sta uspešno izoblikovala težki vlogi zakoncev Grant. Mladji Matjaž Modic je kot Andrej Grant pokazal, da postopno raste v solidnega interpreta tudi zahtevnejših vlog. V ostalih vlogah so z uspehom nastopili še Stanka Geršakova, Vera Staretova, Tatjana Koširjeva, Vera Smukavčeva, Bojan Dornik in kot debitantka Stanka Gerzetičeva.

Zaključek je lahko samo eden. Zadnja letošnja premiera je vredna ogleda zaradi tudi še danes aktualne tematike in zaradi zelo uspele postavitve na naše gledališke deske. K.

Kultura ob polletju še brez proračuna

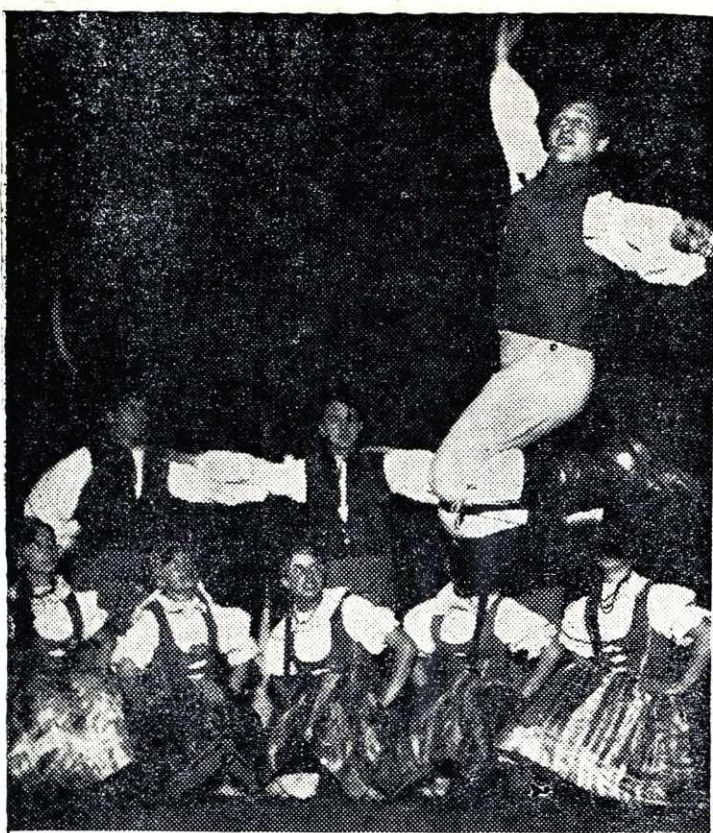
Čeprav je minilo že pol leta, kulturno prosvetna društva in organizacije še ne vedo s kakšnimi sredstvi bodo razpolagale letos. Predsedstvo občinske kulturne skupnosti je sicer že dvakrat obravnavalo (maj, junij) precej različen predlog finančnega načrta za leto 1972, vendar obakrat z zelo nejasnimi zaključki. Ker po statutu mora finančni načrt potrditi skupščina kulturne skupnosti, je v tem času, ko je nastopilo že obdobje letnih dopustov, vprašanje kdaj bo leta potrjen. Morda tako kot lani, ob koncu leta, ko je bila skupščina več ali manj postavljena pred izvršeno dejstvo.

Ob tej, nič kaj prijetni rešnici, pa oba predloga finančnega načrta vsebujeta le gole številke, ki nič ne povedo kaj bo posamezni koristnik družbenih sredstev za ta denar naredil. Najbrž bo tisti, ki bo dokončno sklepal, o finančnem načrtu kulturne skupnosti za leto 1972, hotel vedeti kakšne kulturne dobrine in vrednote ter koliko jih bo delovni človek dobil za denar, ki ga vlaga za kulturno dejavnost v občini. Saj je končno skupščina po statutu in zakonu širok samoupravni organ, ki naj oblikuje kulturno politiko v občini, ne pa sklepa samo o številkah.

Vedno bolj sedanja praksa dela predsedstva Kulturne

skupnosti potrjuje misel, izrečeno na aktivu komunistov — kulturnih delavcev, da je prisotnost posameznikov v predsedstvu le za to, da zagovarjajo in ščitijo ozke interese posameznih organizacij, ne pa da rešujejo kompleksno kulturno politiko v občini.

Zavedam se, da bo sestavek znova sprožil plaz kulturnih in nekulturnih besed proti piscu tega sestavka. Namreč tisti, ki v predsedstvu zastopajo le ozke interese, ali ki jim sredstva kulturne skupnosti pomenijo celo tako ali drugačno življenjsko eksistenco ali del eksistence, morajo pač, ne glede na resnico ali neresnico, zagovarjati in ščititi tako delo predsedstva. To jim niti ne moremo zameriti, ker se niso sami postavili v ta organ. Nerazumljivo pa je, da se kljub dosežanim kritikam in sklepom ter stališčem občinske konference ZKS, stvari ne popravljajo, temveč se celo ponavljajo stare napake. Prav bi bilo, da bi predsedstvo Kulturne skupnosti dalo tudi javni odgovor: zakaj do polletja še ni bil sprejet finančni načrt za leto 1972 s programom dela, ko bi v tem obdobju, po sklepu skupščine, morali že intenzivno delati na srednjeročnem razvojnem programu.

V soboto, 8. julija, bo v športni hali Podmežakljo ob 20. uri gostoval vokalno-glasbeni ansambel **MLADI iz KARLOVIH VAROV — ČSSR**. To je v zadnjih letih že drugo gostovanje tega znanega in kvalitetnega ansambla iz prijateljske Čehoslovaške socialistične republike. Ansambel, ki bo 14 dni gost naše občine oziroma mladinskega pevskega zbora Blaž Arnič — gimnazija, bo predvidoma nastopil še v Bohinju, na Bledu, Škofji Loki in Trzinu.

Sedma razstava na Jesenicah

V soboto, prvega julija, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, s kratkim koncertom vokalnega okteta DPD Svoboda F. Prešeren Breznica, odprli že sedmo razstavo v tem letu. Jeseniškemu občinstvu se bo prvič predstavil z likovnimi deli Trboveljčan Miloš Vastič. Slikar bo razstavil 25 likovnih del, ki jih je ustvaril v zadnjem času. V nadaljevanju predstavljamo njegovo samorastniško pot, ki izraža veliko ljubezen do likovnega ustvarjanja in ogromno voljo do stalnega likovnega usposabljanja.

MILOŠ VASTIČ je rojen v Hrastniku leta 1914 v številni rudarski družini. Dobrih 35 let je delal na področju telesne kulture in športa. Tedaj še pomislil ni, da bo likovna umetnost nekoč njegovo dokončno in primarno področje življenjske potrebe in nuja.

Njegove stvaritve, revijski nastopi, ritmični sestavi, glasbene telovadne točke, ki jih je nastudiral z mladino, so bile znane v naši domovini pa tudi izven jugoslovanskih meja. Leta 1954 se je intenzivno pričel zanimati za likovno umetnost, za katero se je navduševal že v dijaških letih, pri čemer mu je nesebično pomagal, ga spodbujal in navduševal pokojni akademski slikar Anton Koželj.

Kot dijak ni imel možnosti za nadaljno likovno izobraževanje. Zaradi takšnih razmer se je več kakor za 20 let popolnoma odrekal vsaki likovni dejavnosti.

Leta 1954 ga ponovno najdemo pri poizkusih ustvarjanja prvih resnejših likovnih storitev. Pet let pozneje se je vpisal v umetniško slikarsko šolo Ivana Roba v Ljubljani. V teh letih je vsak prosti čas izkoristil za likovno ustvarjanje. Poleg slikarstva je svoje zamisli sproščal tudi v plastiki.

Razstavljeni eksponati so

rezultat nenehne avtorjeve študije iskanja takšnega načina likovnega oblikovanja, ki bi s svojo izvirnostjo, preprostostjo in razumljivostjo, bil pristopen čim širšemu krogu občudovalcev likovnega kulturnega izražanja. Za svoja dela uporablja predvsem nove materiale: za osnovo koson, tapison, panelke in lesanit, za oblikovanje pa oljnate barve, lepljenje lesa, kovine in lignita. Vse lepljenke so v bistvu reliefne slike, ki spominjajo na intarzijo, pa vendar niso intarzija.

Avtor je doslej 21-krat samostojno razstavljal v Hrastniku, Rogaschi Slatini, Trbovljah, Ravnah na Koroškem, Žalcu, Braslovčah, Čateških Toplicah, Velenju in Radencih ter v Srbiji v Dudovici, Lazarevcu in Beogradu. Kolektivnih razstav pa se je udeleževal v Slovenji Gradcu, Ljubljani, Celju, Trbovljah, Hrastniku, Domžalah in Leobnu ter Fohnsdorfu v Avstriji.

Je član sekcije za likovno umetnost RELIK (revirski likovniki) pri DPD Svoboda — Center Trbovlje.

Istočasno bo v čitalnici Delavskega doma, kjer je tudi vhod v razstavne prostore, razstavljenih 20 slik slikarja naivca Antona REPNIKA. Njegove slike so tudi po izredno ugodni ceni na voljo obiskovalcem oziroma ljubite-

ljem likovne umetnosti. Slikar je v slovenskem likovnem svetu znan in je doslej že ogromno razstavljal.

Razstavi bosta odprti do vključno 12. julija vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 19.30 ure.

Ob 10-letnici šole za zdravstvene delavce

V soboto dopoldne so na šoli za zdravstvene delavce v jeseniški bolnišnici podelili že šestič zaključna spričevala 20 novim bolniškim sestram oziroma medicinskim tehnikom, štirim pa bodo spričevala podelili jeseni, če bodo opravili popravne izpite. Obenem so tudi proslavili desetletnico obstoja šole za zdravstvene delavce. Ravnateljica Mira Jazbinškova, ki že 10 let vodi šolo, je v kratkih besedah orisala desetletno pot šole. Skupščina občine Jesenice je z odločbo šolo ustanovila 1. avgusta 1962. leta. Šola je jeseni 1962 začela z delom v kletni sejni dvorani zavoda za socialno zavarovanje, torej v vse prej kot pa ugodnih razmerah. Že prvo leto se je prijavilo 140 učencev, vendar je šola zaradi prostorske stiske sprejela le za en razred, to je 34 učencev. Prvotno je šola namerala sprejeti nove učence samo vsako drugo leto, vendar je bilo zanimanje med mladimi šoli zmerom tolikšno, da je šolanje vsako leto začel nov

razred. Seveda bi šola lahko sprejela več dijakov, toda zaradi tesnega prostora, to ni bilo možno niti v novih prostorih, ki jih je z velikim razumevanjem leta 1963. uredila jeseniška bolnišnica v svoji stavbi. Čez nekaj let je bil obstoj šole celo ogrožen, saj je o potrebnosti in nepotrebnosti srednjih zdravstvenih šol razpravljala celo slovenska skupščina. Vendar je zmagalo prepričanje, da so srednje zdravstvene šole potrebne, kar dokazuje tudi podatek, da danes v Sloveniji primanjkuje več kot 2.000 zdravstvenih delavcev za potrebe bolniške in ambulantne službe. Šola je v 10 letih dala 216 maturantov, od tega jih je 110 z jeseniške, ostali pa iz drugih, predvsem iz radovljiške in tolminske občine. Poleg tega pa se je na šoli šolalo z izrednim šolanjem še 70 bolniških sester za potrebe zasavskih občin. Od dijakin, ki so uspešno zaključile šolo jih je 38 zaposlenih v jeseniški bolnišnici, 17 v obratni ambulanti Železarne, 3 v socialnem zavodu dr. Franceta Berglja, kar 35 v kliničnih bolnišnicah Ljubljana, ostale pa v vseh drugih zdravstvenih zavodih Slovenije, največ pa v Begunjah, na Golniku in v Trbovljah. 34 dijakin je tudi nadaljevalo študij in sicer 21 na višji zdravstveni šoli, 6 na šoli za socialne de-

lavce, ostale pa na drugih šolah. Zanimiv je tudi podatek, da je samo 8 absolventk jeseniške zdravstvene šole odšlo na delo v tujino. Vse slovenske srednje zdravstvene šole izšolajo le nekaj več kot 250 dijakov vsako leto, torej bo ob velikih potrebah po srednjih zdravstvenih kadrih sicer odgovoren, toda hvaležen in zanimiv poklic bolniške sestre oziroma medicinskega tehnika še dolgo zelo iskan. Šola za zdravstvene delavce stopa v drugo desetletje svojega obstoja z velikim upanjem, da bo čez tri leta prišla do novih, primerljivih prostorov v okviru srednješolskega centra. Izdelani so že idejni osnutki za razširitev jeseniške gimnazije z novim prizidkom v katerem naj bi poleg srednje ekonomske šole novo sodobno streho dobila nemara že jeseni 1975 tudi šola za zdravstvene delavce. S tem pa bo seveda omogočeno še večjemu številu mladih posvetiti se poklicu zdravstvenega delavca. Šoli ob njeni 10-letnici iskreno čestitamo, njenemu vodstvu, predavateljem in zdravnikom jeseniške bolnišnice, kakor vsem sedanjim in bodočim dijakom pa želimo čimveč uspeha pri usposabljanju za uresničevanje misli, da je tudi vse najboljše za bolnega človeka komaj dobro.

BOJAN ČEBULJ

V Ferndorfu je zadonela naša pesem

Po treh urah prijetne vožnje z avtobusom je v soboto, 24. junija, JEKLAR, pevski zbor jeseniških železarjev prispele v Ferndorf v Avstriji, kjer je nastopil na jubilejnem koncertu. Pevce so spremljali Dušan Stare, sekretar Železarne kot predstavnik Železarne in Miha Cenc, direktor delavske univerze kot predstavnik skupščine občine Jesenice.

Na trgu pred pošto so gostitelji sprejeli goste iz Jesenic ob zvokih godbe ter s pozdravno pesmijo domačega moškega zbora ter mešanega zbora iz Bistrice ob Dravi. Pozdravno pesem je zapel tudi Jeklar, v pozdrav pa je spregovoril tudi župan Ferndorfa g. Otto Kofler, za sprejem in pozdrav se je zahvalil sekretar jeseniške železarne Dušan Stare.

Ob 20. uri se je pričel v dvorani tovarne heraklita mednarodni koncert v počastitev 50-letnice moškega pevskega zbora Ferndorf. V polno zasedeni dvorani, ki sprejme okoli 600 poslušalcev, je pričel jubilen koncert z dvema pesmima domač zbor. Po govoru župana g. Koflerja in predsednika zbora g. Steurer-

ja, je od gostujočih zborov prvi zapel Jeklar, ki je bil toplo sprejet. Med dvanajstimi psimi je imel na sporedu tudi štiri pesmi tujih narodov. Za Jeklarjem je pel 30-članski moški zbor iz Ferndorfa v Zahodni Nemčiji. Ta je pel v prvem delu pet izredno temperamentnih nemških pesmi, v drugem pa prav tako temperamentno prirejene štiri pesmi slovenskih narodov v nemškem jeziku. Sledil je nastop mešanega zbora tridesetih pevkin in pevcev iz Bistrice z osmimi koroškimi narodnimi pesmimi. Jubilejni koncert pa sta zaključila združena avstrijski in nemški pevski zbor z dvema pesmima. Prijetno je bilo prisluhniti melodičnim koroškim pesmim. Za Jeseničane pa je bilo zelo zanimivo poslušanje temperamentnega in zelo kvalitetnega nemškega moškega zbora. Vsak zbor je nudil izraz svojega naroda. Tako Jeklar borbenost, Korošci milino, Nemci pa izrazito temperamentnost z ritmičnim poudarkom izvajanja. Pred zaključnim nastopom združenega zbora se je zahvalil nastopajočim, predvsem pa zborovodjem predsednik domačega zbora g.

Steurer, ki je izročil vsakemu zborovodji šopek rdečih nageljnov, predstavnikom zborov pa spominska darila. Spominska darila so izročili jubilejnemu zboru tudi Nemci in Jugoslovani. Dušan Stare, ki je izročil županu plaketo železarne Jesenice, zboru knjižno darilo, zborovodji pa lutko v gorenjski narodni noši, se je zahvalil za povabilo, čestital 50-letnici zbora, poudaril važnost že leta 1970 navezanih stikov med Ferndorfo in Jesenicami, ter povabil moški pevski zbor iz Ferndorfa na jesensko gostovanje na Jesenice.

Nepozabnemu mednarodnemu jubilejnemu koncertu zborov treh držav v soboto zvečer v Ferndorfu v Avstriji, je sledil prijeten tovariški večer.

Polni najlepših vtisov so se vrnili Jeseničani domov obdarovani z brošurami 50 LET MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORRA FERNDORF, ki so jo izdali v počastitev jubileja, ter drugimi darili. Že leta 1970 navezani in tokrat ponovno utrjeni prijateljski stiki med jeseniškimi in ferndorfskimi pevci, bodo dali obojestransko spodbudo gojenja pesmi, ki ne pozna meja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

1. in 2. julija amer. barvni film **RIO LOBO**, v režiji Howard Hawks, v gl. vlogi John Wayne, ob 17. in 19. uri.

3. in 4. julija franc. ital. barvni film **RDEČI KROG**, v režiji Jean Pierre Melville, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

5. julija amer. barvni film **RIO LOBO**, ob 19. uri.

6. in 7. julija franc. barvni film **OROŽNIK SE ŽENI**, v režiji Jean Girault, v gl. vlogi Louis de Funes, ob 17. in 19. uri.

8. julija amer. barvni film **PLAMEN NAD SMIRNO**, v režiji Peter Collinson, v gl. vlogi Tony Curtis, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

1. in 2. julija franc. ital. barvni film **RDEČI KROG**, ob 18. in 20. uri.

3. in 4. julija amer. barvni film **RIO LOBO**, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. julija ital. barvni film **PUSTOLOVSCINE ALI BABE**, ob 18. in 20. uri.

7. julija franc. ital. barvni film **RDEČI KROG**, ob 20. uri.

8. julija ital. barvni film **NEZGREŠLJIVI SANGO**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

1. julija franc. barvni film **LJUBEZEN V TROJE**.

2. julija amer. barvni film **TISTI, KI ZAVDAJAJO PO ZNOJU IN SMRTI**.

3. julija franc. ital. barvni film **RDEČI KROG**.

Kino KRANJSKA GORA

1. julija amer. barvni film **TISTI, KI ZAVDAJAJO PO ZNOJU IN SMRTI**.

2. julija ital. barvni film **PUSTOLOVSCINE ALI BABE**.

6. julija franc. ital. barvni film **RDEČI KROG**.

8. julija amer. barvni film **RIO LOBO**.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

1. julija angl. barvni film **NEZNANI JUNAKI**, ob 19. uri.

2. julija franc. barvni film **LJUBEZEN V TROJE**, ob 19. uri.

6. julija amer. barvni film **RIO LOBO**, ob 19. uri.

8. julija ital. barvni film **PUSTOLOVSCINE ALI BABE**, ob 19. uri.

50 LET JAVORNIŠKE SVOBODE

(Nadalj. s 13. str.)

svojemu namenu. Upravni odbor Svobode na Javorniku se je po osvoboditvi in še posebej v zadnjih letih srečal s številnimi problemi. Za vedno so izgubili kar pet strokovnih vodij, ki so nesebično in prizadevno vodili posamezne sekcije, in sicer: Franc Dolenc, dirigent tamburaškega orkestra, Franc Osenk, režiser, Aleš Bizjak, dirigent godbe ter Martin Jeram in Polde Mejač, pevo-vodje moškega in mešanega zbora. V povojnih letih so se na čelu upravnega odbora zvrstili naslednji predsedniki: Franc Kelih, Jože Prešeren in Lojze Rabič, še v SKUD France Mencinger, po letu 1952, ko je bilo društvo ponovno preimenovano v DPD Svoboda France Mencinger pa: France Treven, Janko Noč, Janko Orešnik, Mirko Knific in Ivan Tušar. Na odru javorjniške Svobode je bilo v povojnih letih upri-zorjenih okrog 50 premier, prišteti pa je treba še števil-ne akademije, proslave in druge prireditve.

V povojnih letih je bila zelo prizadevna tudi šahovska sekcija, ki so jo vodili Ivan Zupan, tov. Česnik in Robert Modre, pionirsko folklorno skupino zelo uspešno vodi Marija Malejeva in je posebno v zadnjih letih dosegla nekaj zelo lepih uspehov na republiških festivalih pionirskih folklornih skupin v Murski Soboti, Metliki in pred kratkim v Preddvoru pri Kranju.

ZAHVALA

Ob izgubi spoštovanega očeta, starega očeta, prastarega očeta, brata, strica

JOZETA LAVRINCA

se iskreno zahvaljujemo dr. Stanki Rosensteini za nogo na domu in vsem zdravnikom in strežnemu osebju na internem oddelku jeseniške bolnice. Zahvaljujemo se za lepe žalostinke pihalnemu orkestru jeseniških železarjev, vsem sosedom za lep venec in denarno pomoč, prav tako tudi sodelavcem stalne inventurne komisije, prometa in GPZ. Se posebno zahvalo izražamo za vso nesebično pomoč Blažičevi in družinam: Bernard, Debeljak, Žitnik, Kodrič in vsem ostalim, ki so nam kakorkoli pomagali. Zahvaljujemo se vsem voznikom osebnih avtomobilov, ki so nudili pomoč s prevozom in vsem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku.

Zalujoči: hčerki Marica in Ivanka z družinama, sinova Ludvik in Jože z družinama, sestre Rozalija, Mici, Angela in ostalo sorodstvo

Društvo je bilo pred leti odlikovano s srebrnim odličjem, ki ga je podelila Zveza kulturno prosvetnih organiza-

cij Slovenije ter s Čufarjevo nagrado, ki jo vsako leto podeljuje Skupščina občine Jesenice.

OBVESTILO POTROŠNIKOM

V nedeljo, 2. julija, bodo odprte naslednje trgovine:

- samopostrežba pri Čufarju na Plavzu,
- samopostrežba Špecerije Bled v supermarketu Union,
- samopostrežba na Javorniku in
- samopostrežna trgovina Zarje na tržnici.

Hkrati obveščamo potrošnike, da bodo v torek, 4. julija, vse trgovine zaprte.

OBVESTILO

V nedeljo, 2. julija, bo ob 9. uri v Šahovskem domu velik brzoturnir v počastitev dneva borca.

Vsi šahisti vabljeni.

Odbor

ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ZELEZARNE LJUBLJANA ZELEZARNA JESENICE

RAZPISUJE

za šolsko leto 1972/73 naslednje štipendije:

FAKULTETE:

FNT — metalurgija	10 štipendij
Fakulteta za strojništvo	8 štipendij
Fakulteta za elektrotehniko	6 štipendij
Ekonomska fakulteta	8 štipendij
Skupaj:	32 štipendaj

SREDNJE ŠOLE:

TSŠ Jesenice — metal. odd.	20 štipendij
Elektro tehniška šola Kranj	4 štipendij
Skupaj:	24 štipendij

Osnovni kriteriji štipendiranja so:

1. Odlične dijake srednjih šol štipendiramo ne glede na razpis štipendij, samo da je smer študija skladna s poklici v železarni.
2. Otroke smrtno ponesrečenih delavcev v železarni Jesenice štipendiramo ne glede na razpis in smer študija, če izpolnjujejo šolske obveznosti.
3. Prednosti imajo kandidati:
 - ki dosežejo boljši učni uspeh,
 - ki imajo boljše rezultate psihološkega testiranja,
 - iz višjih letnikov,
 - iz socialno šibkih družin.

Po teh kriterijih se prioriteto obravnava otroke naših delavcev in otroke, ki živijo v območju prihoda naših delavcev na delo (občina Jesenice in Radovljica).

Višina štipendij je odvisna od vrste in stopnje šol:

	1. let.	2. let.	3. let.	4. let.	absol.
fakultete	500.—	580.—	650.—	720.—	720.—
srednje šole	340.—	360.—	380.—	430.—	

Opomba: Štipendije na TSŠ Jesenice so zmanjšane za 40 %. Ob vpisu v naslednji letnik prejme vsak študent na fakulteti za vsak opravljeni izpit:

- za oceno zadostno 100.— din
- za oceno dobro 120.— din
- za oceno prav dobro in odlično 140.— din

Za izdelavo diplomske naloge eno štipendijo; Doplačilo študentom, ki ne dosežejo študentskega minimuma 760.— din kljub štipendiji, otroškemu dodatku in polovici poprečnega osebnega dohodka na družinskega člana. Prošnji za štipendijo je treba priložiti:

1. prepis zadnjega šolskega spričevala ali potrdilo o opravljenih izpitih,
2. potrdilo o premoženjskem stanju in o višini osebnega dohodka staršev,
3. lastnoročno podpisano izjavo, da kandidat ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju.

Prošnje je treba poslati najkasneje do 10. 7. 1972 na naslov: Združeno podjetje slovenske železarne Ljubljana — ZELEZARNA JESENICE — kadrovskega sektorja, 64270 Jesenice.

Upravni odbor **SPLOŠNE BOLNICE JESENICE** razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- Farmacevt, kemik ali zdravnik za delo v laboratoriju. Zaželen je specialistični izpit iz biokemije.
- 3 laboratorijske tehnike. Do zasedbe so odprta še delovna mesta iz prejšnjih razpisov in to:
 - specializant iz anesteziologije
 - več otroških sester
 - več višjih sester

Kandidati naj vložijo ponudbe s skratkim življenjepisom do 15. 7. 1972 na naslov: Splošna bolnica Jesenice.

TRI KVALIFICIRANE PRODAJALKE-CE

za trgovine na Jesenicah, Hrušici in v Gozd Martuljku potrebuje **Trgovsko podjetje ROŽCA Jesenice**. Zaposlitev je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave pošljite do 8. julija na naslov podjetja.

OBVESTILO

Plavalni klub Jesenice obvešča, da bo tudi letos organizirana plavalna šola. Šola bo trajala 10 dni, po dve uri dnevno. Prva skupina prične 3. julija ob 8. uri. Pristopnina, šolnina in desetdnevni vstop v kopališče brezplačno je všteto v ceno šolanja. Cena je 20 din. Vse interese obveščamo, da se lahko prijavijo na kopališče v Ukovi pri učiteljih, vsak dan od 3. julija dalje. Informacije lahko dobite pri kopališki blagajni. Naučimo se plavati — nasvidenje!

Uprava PK Jesenice

Železarski izobraževalni center Jesenice

razpisuje

sprejem učencev v večerne oddelke tehniške šole. Vpisali bomo:

- 20 do 30 učencev v metalurški oddelk
- 20 do 30 učencev v strojni oddelk.

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana poklicna šola ustrezne stroke,
- da so kandidati zaposleni.

Prijavo, kateri priložite spričevalo o zaključnem izpitu in rojstni list, pošljite na naslov do 30. junija.

Podrobnejše informacije dobite v tajništvu šole.

Uspešen prodor mladih v kraljestvo VI. težavnostne stopnje

Komisija za alpinizem pri Planinski zvezi Slovenije je organizirala v dneh od 16. do 25. junija prvi letošnji republiški plezalno alpinistični tabor v dolini Planice. Mladim in preizkušenim plezalcem in alpinistom so bile na voljo lažje, težje in zahtevnejše plezalne smeri v našem kraljestvu VI. težavnostne stopnje v stenah male, velike in zadnje Mojstrovke, Travnika, Šit in Jalovca.

Plezalno alpinistični tabor, je bil zadnja preizkušnja za zahtevnejše poletne vrhunske vzpone v domačih gorah, Dolomitih in Centralnih Alpah. Udeležili so se ga tudi kandidati naše letošnje VI. himalajske alpinistične odprave in naše prve ameriške plezalno alpinistične odprave v gore Yosemite II Capiten.

V dobro obiskanim letošnjem republiškem poletnem plezalno-alpinističnem taboru v Planici Tamar, je zelo prizadevno in uspešno sodelovalo 63 pripravnikov in članov, plezalcev in alpinistov (tri plezalke) iz 13 alpinističnih odsekov: Tam Maribor, Radovljica, Celje, akademski PO in Ljubljana matica, Martuljek, Medvode, Kranj, Mojstrana, Kamnik, Jesenice, Tržič in tovariši Kenneth B. Dekleva iz Amerike.

Udeleženci tabora so plezali zahtevni raz Jalovca, klasično direktno smer v vzhodni steni Jalovca in Hornovo smer v Jalovcu. Zelo je bila obiskana klasična Jesih-Kante-Kvedrova smer v Šitah, preplezali so jo v vstopnih in izstopnih variantah. Drugo ali tretjo ponovitev je do-

živela smer JLA v Šitah, dvakrat je bila ponovljena smer Zupan-Keršič v Šitah in enkrat celo zahtevna zajeda Šit. Preplezana je bila tudi plezalna smer Kočevar-Herlec v Šitah, ter grapa med Šitami ter Travnikom. Tschadova klasična smer v Travniku je zabeležila prav toliko ponovitev kot Jesih-Kantetova-Kvedrova v Šitah. Najboljše naveze so dvakrat ponovile zelo zahtevno Aschenbrenerjevo smer v severni steni Travnika. Markantni severni raz Travnika pa so obiskale vse naveze.

Mladi plezalci pripravniki so dobro, odlično prestali ognjeni krst v lažjih in manj zahtevnih plezalnih smereh, starejši preizkušeni plezalci pa so obnovili in brusili svoje znanje in sposobnosti v zahtevnih plezalnih smereh V. in VI. težavnostne stopnje. Vse skupaj ni motilo slabo vreme in grozeče grebenske opasti, ki so se prožile v plazove.

Tabor je uspešno z bogatimi izkušnjami v vsesplošno zadovoljstvo vodil Uroš Župančič iz Jesenic.

Naveze iz vseh odsekov, ki so bili udeleženi, so se z bogatimi izkušnjami zadovoljno in navdušeno vračale po taboru iz kraljestva VI. težavnostne stopnje v svoje kraje.

Uspeh tabora je presenetljiv in je prav gotovo prijetno presenečenje tudi za najbolj pesimistične opazovalce rasti in vzpona našega plezalnega športa in alpinizma. Vsi udeleženci letošnjega poletnega plezalno alpinističnega tabora v Planici so potrdili, da sta naš plezalni šport in alpinizem na pravi poti vzpona v množičnosti in kakovosti.

malo cenijo med seboj. Da je to res, nam dokazuje tudi to, da ob zaključku občnega zbora ŠD Jesenice nihče ni izrekel besedice zahvale do sedanjemu predsedniku društva za njegovo dolgoletno nesebično delo.

Tako se zgodi z mnogimi, ki so dolga leta vztrajno sodelovali in pomagali graditi boljše pogoje za športno življenje na Jesenicah in v občini. Ko zapuščas vrste, kjer si vztrajal v dobrem in slabem pa ni nikogar, ki bi ti rekel HVALA TOVARIŠ.

Na ta način tovariši pa ne bo šlo in vprašanje je kdo izmed 25 izvoljenih in novi upravni odbor ŠD bo prevzel vodstvo s predpostavko: »Nehvaležnost je plačilo sveta!« Gj

K O Š A R K A

Ilirija : Jesenice (ženske) 50:51

Naša dekleta izgleda, da so dokončno prebrodila krizo zaradi pomladitve moštva. V soboto so dosegle že drugo zaporedno zmago v gosteh. Tokrat so po izredno dramatični borbi uspele premagati ekipo ljubljanske Ilirije. Pričetek srečanja ni obetal nič dobrega. Jeseničanke so sicer povedle, nato pa naglo popustile in mnogo grešile v podajah ter metih na koš.

V drugem delu so naša dekleta takoj v začetku za-

igrala precej bolje in v 13. minuti uspele izenačiti rezultat. Nato pa so vse do konca tekme vodile ogorčeno borbo in v zadnjih sekundah srečanja uspele doseči zmagoviti koš.

Vsekakor je izredno borbenost deklet treba pohvaliti, žal pa še vse preveč grešijo v podajah in netočnih metih na koš.

Koš so dosegle: M. Vudrič 29, Volarič 6, A. Vudrič 5, Papler 1.

Jesenice : Vrhnika 67:91

V tekmi zanjega kola I. SKL je v sredo na Jesenicah gostovalo moštvo Vrhnike — nekdanji drugoligaš. Pred okrog 150 gledalci so zmagali gostje z rezultatom 91:67 (43:37).

Koš so dosegli: Vauhnik 19, Bunderla 21, Pirih 20, Čampa 2, Vujačić 2, Lozar 3.

V prvem polčasu smo gledali izredno zanimivo košarko, polno hitrih akcij in metov od daleč. Domači so se favoriziranim gostom izredno uspešno upirali. Drugi polčas pa je obetal še boljše košarko toda le do 6. minute, ko so nekateri igralci ne-

odgovorno pričeli z meti od daleč in tako zapravili izenačenje. Prišlo je do nespornega zmagovanja med igralci in od takrat dalje gledamo na igrišču le goste.

Naši košarkarji pa sezone še ne bodo zaključili. Že v soboto 1. julija se bodo na igrišču Podmežakljjo srečali v I. jesenskem kolu z ekipo Novoteksa z Novega mesta. V gosteh so naši tekmo izgubili in upamo, da se bodo za ta poraz oddolžili z izdatno zmago in obema točkama. Ob izdatni pomoči občinstva jim bo to lahko tudi uspelo.

B. r.

Trnovo : Jesenice 79:64

Iz enega izmed svojih najtežjih gostovanj, so se v soboto jeseniški košarkarji vrnili poraženi. Direktni konkurent za obstanek v ligi Trnovo je zmagal z rezultatom 79:64.

Koš za Jesenice so dosegli: Pirih 30, Bunderla 15, Vauhnik 5, Lozar 4, Muharemovič 2, Čampa 2, Bizjak 2, Noč 2, Vujačić 2.

Po izvrstnem začetku so naši povedli z rezultatom 8:2.

Toda začetni polet je kmalu splahnel. Domačini so našim vsilili počasen tempo igre. Z meti od daleč pa so prednost Jeseničanov najprej izenačili, nato pa še povedli. Medtem ko so domačini izvrstno zadevali, pa našim zunanjim igralcem ni uspeval met od daleč, čeprav so veliko metali.

Pri naših lahko pohvalimo le Piriha, medtem ko so vsi ostali igrali pod svojimi zmoglostmi.

B. r.

O D B O J K A

V nedeljo, 18. junija, so jeseniški odbojkarji odigrali zadnje srečanje v sezoni 71/72 v Sisku z ekipo Metalca in tekmo kljub dobri igri izgubili z rezultatom 3:0 (—9,—9,—13). V končni razvrstitvi na prvenstveni lestvici so pristali na sedmem mestu, kar je zadovoljivo, če upoštevamo težave, s katerimi se borijo tako igralci kot športni delavci (študijske obveznosti, pomanjkanje vodstvenega kadra, pomanjkanje denarnih sredstev, šport na popolni amaterski bazi v družbi pol profesionalcev itd.).

V I. zvezno ligo se je uvrstila ekipa OK Modriče, OK Fužinar iz Raven, ki je na prvenstveni lestvici drugi, pa se bori na kvalifikacijah za vstop med najboljše v dr-

žavi. V II. zvezno ligo se je uvrstil prvak SRS 71/72 OK Kamnik, tako da bo po vsej verjetnosti v sezoni 72/73 nastopalo v ligi kar 5 slovenskih ekip. Niso še znane spremembe, vendar se bo gotovo tudi II. zvezna liga povečala na 12 članov. I. liga pa bo imela 14 članov.

Ženska ekipa zadnjega srečanja ni odigrala, ker so Mariborčanke, ki nastopajo izven konkurence udeležbo odpovedale, zaradi študijskih obveznosti igralk. Jeseničanke so se uvrstile na prvenstveni lestvici na zelo dobro četrto mesto. Prvak SRS v sezoni 71/72 je ekipa OK Fužinarja iz Raven.

M

Štafeta TRIM v Štorah

V izredno lepem rekreacijskem parku v Teharjih, pri domu železarjev pri Mlinarjevem Janezu, je bilo v soboto tekmovanje medmestnih štafet v TRIM panogah. To je bila zadnja prireditev v tednu TRIM, z njo so v Celju slovesno sklenili aktivno sti v okviru »šport za vsa koga«.

Štafeta TRIM predstavlja novost v tej dejavnosti. Avtorja steza prof. Tone Goršič in Tine Veber, sta na 500 metrov dolgi stezi izbrala 16 postaj, na katerih so udele-

ženci morali pokazati osnovne telesne spretnosti.

Kljub slabemu vremenu se je na startu zbralo več kot 200 tekmovalcev. Najprej so se pomerile štafete za prvenstvo celjskih delovnih organizacij. Nastopilo je osem ekip, zmagala pa je opekar-na Ljubecna pred cinkarno Celje in železarno Štore.

Štafeti železarne Jesenice — moška in ženska ekipa — sta tekmovali v medmestnem srečanju štafet, kjer je nastopilo 12 moških in 7 ženskih ekip. Kljub temu da je moška ekipa imela naj-

boljši čas na cilju za opravljene naloge, je zasedla peto mesto. Pribitek 40 sekund za dve storjeni napaki na progi, nam je odvzel peto mesto.

Rezultati:
Moški: 1. Rudnik Velenje 5:18,0, 2. Mura 5:21,6 3. Cinkarna Celje 5:36,2, 4. Ferralit Žalec 5:39,5, 5. Železarna Jesenice 5:39,5.

Ženske: 1. Tovarna nogavic Polzela 5:05,7, 2. Toper Celje 5:14,7, 3. Iskra Kranj 5:17,6. Ženska ekipa Železarne je bila šesta.

Ljubo